

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100—
za pol leta 55—
za četrto leta 30—
za en mesec 10—
Za izposoditev celoletno K 140—

Sobotna izdaja:
za celo leto K 20—
za izposoditev 25—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarsta (50 mm
široka in 3 mm visoka ali njena
prostor)
za enkrat po K 2—
uradni razglas, poslana
itd. po K 3—
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 50/9 mm K 6—
Izhaja vsak dan izvenredni pe-
nedeljek in dan po prazniku
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirati se ne smejo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 60, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Gospodarstvo in poli- tična načela.

Še nikdar ni imel naš narod pred se-
boj tako težkih in ogromnih vprašanj, ki
jih bo moral v teh prihodnjih desetletjih
rešiti, kot jih ima danes. Sedemdeset let,
odkar je stopil v politično areni, se je bo-
ril za narodno svobodo. Sedaj pa se bo
moral boriti za kruh, reševal bo predvsem
gospodarska in družabna vprašanja. Pra-
vec, v katerem se naj giba reforma družbe
in gospodarstva, bodo ljudstvu nudila pol-
načela. Ker pri nas smo, kar je za po-
litično kulturo neizmerne važnosti, že ta-
ko daleč, da je vsaka politična skupina
nosilka izrazite gospodarske ideje, in ko
bo ljudstvo odločalo o usodi strank, bo ob-
enem odločalo o tem, v kaki meri se bo
gibal gospodarstvo v naši mladi državi.
Ni torej brezpomembno, če si od bližje
ogledamo gospodarska načela in gospo-
darsko delo naših političnih strank.

Jugoslovanska demokratska stranka
si v teoriji ni na jasnem glede gospodarske
smeri. Znak za to je že, da je na ustanov-
nem zborovanju pozdravila razmah doma-
čega kapitalizma, obenem pa toplo pripo-
ročala, naj se združništvo širi. Ker pa
jedro J. D. S. sestoji iz zastopnikov kapi-
talizma, v katerih stari duh gospodarske-
ga liberalizma ni zamrl, gre gospodarsko
delo demokratov v odločno kapitalistični
smeri. Demokratske banke rastejo kot
gobe po dežju, višajo neprestano deniško
glavnico; roko v roki z njo raste število
demokratskega časopisa. Politika iz izvoz-
nicami, kjer je demokratska vlada hoté in
ostentativno dajala prednost zasebnim ve-
ledružbam pred zadrugami, nam jasno po-
ve, kak bo gospodarski ustroj Jugoslavije,
če zavladajo demokrati. V zadnjem času
smo čuli, da je vlada del izvozne trgovine
izročila sindikatu belgrajskih trgovcev. Če
bi demokrati imeli legalno in stalno vod-
stvo države v rokah, bi njih stremenje,
spraviti trgovino, producente in konsum-
ente v roke kapitalistov, zavzelo vse
večji obseg. Nam pa čudostujejo ta dej-
stva, da sklepamo: Gospodarska načela
J. D. S. so odločno kapitalistična.

Socijalna demokracija ima obširen go-
spodarski program, ki ga ji je začrtal
Marks. Izpeljava teh načel leži pa v bo-
doci komunistični družbi in vse njeno se-
danje gospodarsko delo je samo priprava
za bodočo brezrazredno družbo, ki jo ho-
čejo priključiti v življenje. Socijalni de-
mokraciji ne gre za to, da dvigne sedaj ljud-
ske množice do blagostanja. V njenem
lastnem interesu je — po Marksovi teoriji
— da se proletarizira kmečko ljudstvo,
da proletarski razred stalno narašča. Za-
to se tudi odločno obrača proti temu, da
bi se vešeposestva razdelila med mase
ljudi, kočarje in poljske delavce, ampak

zahteva, da preidejo v last države; drža-
va bi jih potem prepustila v obdelovanje
združenjem poljskih delavcev. Ta zahteva
je s stališča soc. demokratov razumljiva.
Vsak samostojen kmečki gospodar je za-
to naraven nasprotnik komunizma. In z
razdelitvijo zemlje med male posestnike
bi se število naravnih nasprotnikov soc.
demokracije zelo pomnožilo. — Gospo-
darsko delo soc. demokratov se je do dan-
es omejevalo na organizacijo delavskih
konsumov. Dosegla je v tej smeri s po-
močjo vlade precejšnje uspehe, ki jih je
znala izrabiti za jačanje svoje politične
moči. Poudariti je pa treba, da soc. de-
mokratska konsumna organizacija ne te-
melji na čisti zadrugi misli, ampak služi
le širjenju in krepitvi politične organiza-
cije.

Ljudski stranki je dal osnovo gospo-
darskega programa Janez Krek. S krat-
kimi besedami bi ga mogli označiti takole:
Dvigniti hočemo najširše ljudske plasti
do večjega blagostanja; pomnožiti hočemo
v čim večji meri število samostojnih ma-
lih gospodarstev; državna in pokrajinska
zakonodaja, gospodarska izobrazba in stan-
ovska organizacija morajo pripomoči k
temu. — Krek nam je pokazal pot. Njemu
morajo celo nasprotniki priznati, da je bil
s štabom agilnih sodelavcev najsilnejši or-
ganizator zadrugištva na našem jugu. On
je oral ledino, moral se je boriti proti ne-
zaupanju ljudstva, njegovo delo je bilo po-
izkus. Zaprtil je pa nam zaklad dvajset-
letnih izkušenj in zadrugno misel, ki je
pognala globoke korenine v ljudstvo. Še
bolj na široko, vse globlje, v novih, boga-
tejših oblikah mora ljudska gospodarska
organizacija prepresti našo zemljo in go-
spodarsko osamosvojiti naše ljudi.

Samostojna mala gospodarstva so te-
melj zdravega narodnega razvoja in prih-
ajajo v poštev pri kmečkem združništvu.
Njih število moramo pomnožiti. Pravična
in radikalna rešitev agrarne reforme je
zato naša zahteva. Taka rešitev bo samo
logična posledica dvajsetletnega dela, ki
ga Krekovi vršimo na gospodarskem
polju.

Liberalni kapitalizem, četudi nastopa
pod krinko demokracije, ne bo rešil tež-
kih gospodarskih in družabnih problemov
sedanje dobe. Tudi filozofem soc. de-
mokracije, ki so jim realne potrebe našega
kmeta in delavca tuje, ne bodo našli od-
meva med ljudskimi množicami. Realno,
velikopotezno delo, da se osamosvoji čim
večje število malih ljudi, je začelo pri nas
s Krekom in je kljub odporu sovražne via-
de doseglo uspehe. Mi ga bomo nadalje-
vali v vse širšem obsegu in ljudstvo bo
razumelo, kdo mu hoče pripomoči do go-
spodarske neodvisnosti.

sikatero obtožbo proti njemu; to lahko
posnamemo tudi iz njegovih spisov. Toda
to mu lahko odpustimo. Vsak veliki mi-
slec je živel tako v svojem duševnem raz-
gabljanju, da mu ni bila balast samo nje-
gova okolica, ampak gotovo tudi on sam.

Eden izmed pogostih konfliktov med
možem in ženo ga je posebno zanimal,
namreč vzgoja otrok. Ta problem obde-
luje na svoj način že v »Očetu«. Podoben
problem je zastavil tudi v žaloični enode-
janki »Pred smrtjo«, ki je zelo fino osno-
vano in obdelano delo, zanimivo že radi
tega, ker je snov tako mojstrsko izčrpana
že v devetih prizorih, v katerih izvemo
vso tragiko moža, ki je ubežal iz Franco-
ske, da se je mogel poročiti z ženo, ker je
stal tik pred naborom. Ta žena je potem
lagala zoper njega nasproti otrokom vse
življenje, celo na smrtni postelji. Slabo je
gospodarila in delala stotere nepremišlje-
nosti, o katerih je mož molčal radi hčera,
da ni vsejal nemira v njih mlade duše in
nosil vse njene napake na svojem križu;
začela ga je celo sovražiti in mučiti, ime-
novala ga je norca. Slednjič je umrla. To-
da v hiši se ni dalo nič več spremeniti.
Karkoli je hotel, je slišal besedo slabo
proti očetu vzgojenih hčera: »Tako je re-
kla mati.« To dejstvo, da se je bližal ban-
kerotu, in se ni dalo ničesar spremeniti,

Ivan Mazovec.

Nova pota S. K. S. Z.

Neznatno gorčično zrnce je vsejal naš
nepozabni dr. Krek, ko je ustanovil »Slo-
vensko krščansko-socialno zvezo«; a to
zrnce je padlo na plodna tla gospodarsko
in kulturno prosvetljenega, globokoverne-
ga in moralnega slovenskega ljudstva in se
razkošatilo v mogočno drevo, ki razpreza
svoje veje širom cele Slovenije.

Začel je dr. Krek z delavstvom, ki si
je v neustrašenem boju kmalu okrepilo in
razpredlo svojo organizacijo preko vse Slo-
venije in, nazvavši se »Jugoslovanska stro-
kovna zveza« jasno dokumentiralo, da mu
je Slovenija preozka, da se želi razširiti
preko celega juga. Krščanska delavska or-
ganizacija se je s tem osamosvojila, postala
je avtonomna stanovska organizacija, dasi
je vedno ostala in upamo, da bo ostala v
najpristranejšem razmerju s S. K. S. Z.

Nekako istočasno kot pri delavstvu je
zastavil dr. Krek pri naši mladini, da si od-
goji dobrih delavcev na nerazoranem pro-
svetnem polju. Ustanovila so se v raznih
vseučiliških mestih naša akademska dru-
štva (Danica, Zarija, Dan); člani teh društev
so pa kot hvaležni Krekovi učenci, spo-
znali, da mora biti vse njihovo delo ob pro-
stem času posvečeno našim delavskim
društvom, ki so bila tudi ustanovljena v teh
mestih. Oboja društva, tako akademska kot
delavska, so bila včlanjena v S. K. S. Z.,
ki se je vedno bolj začela razvijati v ne-
kako prosvetno matico.

Mladinska organizacija se je nesluteno
razvila, ko se je l. 1906. ustanovil Orel.
Naša kmečka in delavska, pa tudi meščan-
ska mladina je sedaj dobila primerno tori-
šče, da si krepí svoje telesne, in — kar je
glavno — svoje duševne sile, da se pripra-
vi za uspešno tekmo z mladino nasprotne-
ga svetovnega naziranja. Orlovске vrste
naraščajo in kakor svoječasno delavec, pi-
jonir vse naše kulturne organizacije, tako
ima sedaj tudi Orel svoj samozavesten po-
gled uprt na jug... Zveza Orlov je postala
avtonomna mladinska organizacija, vendar
pa je in bo še vedno v najpristranejšem
bratskem razmerju s svojo matico S. K.
S. Z.

Naš kmet, ki ga je liberalno-individua-
listični gospodarski sistem kruto tiščal k
tlu, se je ponosno dvignil kvišku in pod
Krekovim vodstvom potom združništva
razdrobil težke verige ekonomske odvis-
nosti, potom raznih izobraževalnih društev,
za katera je mnogo žrtvoval, si je pa utrl
pot v kraljestvo duševne omike, kamor ga
liberalna inteligenca ni znala ali pa ni ho-
tela pripeljati. Tudi naš kmet se dobro za-
veda važnosti S. K. S. Z., zelo je interesi-
ran na njenem procvitu in potrebnih reorga-
nizaciji, kar pričajo številne, semintja na

popoloma novih vidikih sloneče resolucije,
sklenjene na raznih kmečkih shodih. Naš
kmet si je ustanovil ponosno stanovsko or-
ganizacijo, Jugoslovansko kmečko zvezo,
ki kot politična organizacija sicer ni včla-
njena v S. K. S. Z., vendar je pa medse-
bojno razmerje kar najpristranejše. Že ime
naše kmečke organizacije nam pove, da je
tudi naš kmet orijentiran proti jugu.

Začelo se je gibati tudi žentstvo in za-
hlevati svoje pravice. Ustanovila se je av-
tonomna organizacija »Slovenska ženska
zveza« ki ima podzveze, zase zopet avto-
nomne, kot n. pr. množazaslužno »Kreko-
vo prosveto«, ki je baš preteklo nedeljo
praznovala 25-letnico svojega obstoja in
ima doslej odsek za služkinje, delavke in
privatne uradnice; nadalje Meščansko žen-
sko društvo, ki hoče združiti vse naše in-
teligentne žene in dekleta po mestih in tr-
gih in jih navdušiti in naobraziti za organi-
zatorično delo med ljudmi. V ta namen pri-
reja tečaje in predavanja, zbira potom raz-
nih prireditel denarne prispevke za dijake,
predvsem za akademike, se briga za aka-
demsko menzo in se udeležuje vseh ženskih
prireditel pod praporom katoliškega žen-
stva. »Krekova prosveta« je v prvi vrsti
stanovska-bojna organizacija, ki sicer svoje
članice intenzivno navaja h kulturno-pro-
svetnem delu, obenem pa se energično po-
teguje za stanovske in državljanske pravi-
ce svojih članic; kot taka je nekaka pose-
stima J. S. Z., medtem ko se Meščanska
ženska zveza nagiba bolj h karitativnemu
praktično-krščanskemu udejstvovanju. Enc
in drugo je nujno potrebno; obe ti dve
struji, obenem pa tudi vse ženske odseke v
posameznih izobraževalnih društvih veže,
bolj narahlo sicer, Slov. ženska zveza, ki
je zopet včlanjena v S. K. S. Z. — Želeti
je, da bi se skupno glasilo naše ženske or-
ganizacije »Slovenka« poživilo in poglo-
bilo, nadalje da se tudi naša ženska orga-
nizacija krepko orijentira proti jugu, kjer
ima med Hrvatimi že zelo močno pose-
stimo, ki si hitro in močno pridobiva tal.

Že od prvih početkov naše prosvetne
organizacije se je petju posvečala posebna
pažnja, kar je popolnoma razumljivo. Ven-
dar pa se tu žalibog še nismo povzpeli, kot
pri zgoraj omenjenih slučajih, do prepo-
trebne avtonomne organizacije, ki bi vo-
dila vse delo na tem polju po vseh naših
organizacijah širom Slovenije. Razmotri-
vati o vzrokih ne bi bilo plodno, glejmo raje
v prihodnost. Pevska zveza »Ljubljana« ima
to častno nalogo, da izvede organizacijo
vsega glasbeno-kulturnega dela najprej v
ožjem delokrogu v ljubljanskih prosvetnih
društvih, nadalje pa tudi kot nekaka po-
ljudno-glasbena matica širom
cele Slovenije. Tudi ta organizacija se bo
orijentirala proti jugu in bo nekaka komu-
nikujoča posoda, potom katere se bodo na-
še slovenske, predvsem narodne pesmi pre-

LISTEK.

August Strindberg: „Pred smrtjo“. — Roberto Bracco: „On, ona, on“.

(K današnji predstavi na Ljudskem odru.)

Ti dve enodejanki sta po svoji vsebi-
ni tako zanimivi in globoki, da je dobro,
da spregovorimo par besed o njih.

August Strindberg, »stari sovražnik
ženske«, kot ga imenujejo nekateri, je za
Ibsenom gotovo najboljši dramatik evrop-
skega severa, silno univerzalen v svoji
znanosti, eden onih mož, ki so žrtvovali
silno mnogo, da so vsaj skušali priti do
dna nekaterim ugankam človeškega živ-
ljenja. Gotovo je, da do danes ni še nihče
s tako sijajnim uspehom raziskoval razmer-
ja med moškim in žensko kot ravno on, ki
nam je odkril mnogo potankosti, ki smo
jih sicer doživljali in videli doživljati dan
za dnem, a jih nismo znali razluščiti, še
manj pa razlagati. Po drugi strani pa mo-
ramo priznati, da je bil na splošno neko-
liko krivičen v sodbi o ženski, če izvzame-
mo možnost posameznih slučajev, in rav-
no njegova žena bi lahko povedala mar-

ga je napotilo, da je položil svečo na po-
strešje, ki naj vname hišo (ki je zavarova-
na) in je popil strup, ki začne proti koncu
zadnjega prizora delovati v njem. Lep je
prizor, ko se poslavlja od hčera, posebno
od najmlajše, naivne Therese, ki je v svoji
otroški pokvarjenosti v dnu srca še vedno
dobra nasproti svojemu očetu in zaupno
odkrivanje očetove duše pred Adele, ki
je med vsemi ohranila še največ razume-
vanja za očeta.

Težka in tragična je ta enodejanka,
temna kot po večini Strindbergovih del.
Vsa drugačna je komedija »On, ona, on«,
ki diši po jugu koj v prvem stavku in
chrani svojo solčno luč do konca, tisto
pristno prionijo in živ, lahek humor, ki
pleta dejanje do konca. Tako nekaj prist-
nega in ob enem krotkega, še nismo vi-
deli na slovenskem odru. Vsebinsko: tliko
fines in duhovitosti, da jih sicer neinte-
ligenten gledalec le s težavo zasledí ali pa
sploh gredo mimo njega, da jih ne vidi.
Vsebinsko je čisto jednostna.

Gospod Mirko se mudi kot gost pri
svojem prijatelju Juliju in njegovi ženi Ti-
lki, zelo domače je v hiši, tako, da jedilnega
lista ne določa Julij, ki ga te stvari »nič
ne brigajo«, in se »popolnoma zanese na
okus gospo Mirka«. Toda Mirko se ne-
kega dne danadoma odloči, da odpotuje,

Julij hoče izvedeti vzrok. Mirko se je za-
ljubil v Tilko, ki ima vse lastnosti vabli-
ve ženske. Gospod Julij svojemu prijate-
lju tega seveda ne šteje v zlo, celo smeje
se. To pove tudi svoji ženi. Oba skleneta,
da takega prijatelja ne smeta izgubiti, za-
to mu bo Tilka izbila ljubezen iz glave in
lahko bo ostal. Ženi seveda ni do tega,
ampak mu hoče v prvi vrsti vzbuditi oči-
tanje, da ni povedal, da jo ljubi, nji sami,
ampak njenemu možu. Mirko je trden in
korekten z ozirom na svojega prijatelja, a
žena ga privede do tega, da ji poljubi ro-
ko. Tu začne Mirkova napadalnost proti
nji. Postaja predrzen in v trenutku, ko si
stojita jasno drug proti drugemu in ji on
reče, da jo »sovraži«, ker potem lahko v
hiši, ker jo ljubi, pride mož. Povesta mu,
da je vse v redu. Silno komičen je konec.
V hipu, ko mož stopi skozi vrata, reče
Mirko Tilki: »Jaz te obožujem!« Mož se
vrne in pri vratih čuje te besede. Misli,
da sta ga hotela s tem povleči, zato se
krohoče na ves glas obema, ta dva se
smejata njegovi prevari; med smehom ro-
ma roža iz Tilkine roke v Mirkovo in od
todi v žep. Smejo se vsi trije in najzadnje
še občinstvo, ki je razumelo situacijo.

divale na jug med Hrvat in Srbe, odondod pa se razlivala med naše ljudstvo prelepe jugoslovanske narodne pesmi.

H koncu omenimo še gledališke predstave, ne morebiti zato nazadnje, da bi hoteli vzbuditi misel, da so manj važne, temveč baš vsled izredne njihove važnosti. Tudi tu še pogrešamo samostojne avtonomne organizacije, ki bi vodila vse to prevažno prosvetno delo v pokrajini in Ljubljani. Posamezni podeželni odri se uprav krasno razvijajo, prirejajo pogostne moralno in materialno lepo uspele predstave, zvezane večkrat s predavanji, vendar so pa tudi tu izredne težkosti, ki kličejo po enotnem vodstvu. Dramatične šole nam manjka za naše igralce-diletante, šole, ki bi se vršila v zimskih mesecih za udeležence cele Slovenije ali vsaj za področja posameznih podvez S. K. S. Z. — Potrebujemo izposojevalnice za posamezne, težje nabavljive garderobne predmete, nadalje primerne knjige za režiserje podeželnih odrov, kjer bi bili podani vsi potrebni tehnični nasveti. — Zbirke primernih iger potrebujemo, novih modernih sodobnih iger bi radi, ki bi obravnavale tudi po možnosti sedanje probleme, zadeve, ki nas vse zanimajo; manjkajo nam igre z globljo vsebino. — S. K. S. Z. bo razpisala primerne nagrade za take igre, na kar že sedaj opozarjamo gg. pisatelje. Zato s hrepenenjem čakamo, da bi se tudi za to prevažno panogo ustanovila samostojna avtonomna organizacija, ki bi pripeljala med nas tudi jugoslovansko Talijo, ki je dosedaj skoraj ne poznamo. Mogoče, da se naš odsek »Ljudski oder« po odstranitvi nekkih, dosedaj zelo resnih ovir, poprime tega velevažnega podjetja; ta važna naloga naj bi mu bila zvezda-vodnica v novem letu.

Hitimo h koncu! S. K. S. Z. je bila ob svojem početku malo društvo, ne večje kot navadna izobraževalna društva. Člani so se rekrutirali predvsem iz delavstva, tako da lahko trdimo, da sta bila krščansko-socialni delavec in delavka pionirja vse naše kulturne organizacije. To malo društvo, ki v § 5 svojih pravil celo določa, da se z društveno zastavo udeležuje pogrebov društvenih članov, je kmalu nenavadno narastlo in se pomnožilo in se razširilo širom cele Slovenije s tem razvojem se je pa tudi notranji ustroj društva bistveno izpremenil.

Poedincev-članov, ki bi pristopili direktno k S. K. S. Z., lahko trdimo, da skoraj več ni. Članice so posamezne podzveze in vsa v S. K. S. Z. včlanjena društva. Kdor je torej član kateregakoli našega v S. K. S. Z. včlanjenega društva, je s tem tudi član S. K. S. Z. same. Ta princip je zdrav, ker zahteva za članstvo aktivno sodelovanje vsaj pri enem izmed naših društev. Naša S. K. S. Z. se je torej iz malega društva razvila v mogočen kartel samostojnih, v splošnem neodvisno, vendar pa v bistvu po skupnih moralno-verških principih delujočih organizacij. Treba bo torej ugotoviti naloge, ki naj jih izvršuje ta kartel.

Kdo predstavlja ta kartel? Ni dvoma, da v prvi vrsti centralni odbor S. K. S. Z., ki bo moral poleg rednih odbornikov imeti v svoji sredi stalne zastopnike vseh važnejših podvez in avtonomnih, v S. K. S. Z. včlanjenih organizacij. Le na ta način bo centralni odbor vedno natančno informiran o vsakokratnem stanju organizacije. Med odborniki mora biti vsaj ena dobra juridična moč, ker se večkrat pojavijo zadeve eminentno-juridičnega značaja, o kojih mora odbor sklepati. Nadalje je nujno potreben plačani tajnik, kajti boj za obstanek je izredno hud in častnih služb se dandanes skoraj vsi otrsajo, kar povzroča, da delo v takih odborih nima nobene kontinuitete in je večkrat razmetano in brez enotne vodjene misli. O nujni potrebi zelo iznajdljivega blagajnika, ki bi moral urediti tudi redne prispevke posameznih društev v centralno zvezino blagajno, niti ne govorim; saj je vsem znano, da je brez denarja vsako intenzivnejše delo nemogoče. Mi moramo pa imeti svoj lastni prosvetni dom! No, in biti predsednik takega kartela, biti povsod zraven, imeti vse v evidenci, obenem pa na neštevilnih krajih zastopati, vzpodbujati, dajati vodilnih idej, idejno voditi, — to ni lahka reč. Včasih se komaj na eno stoletje rodi en dr. Krek! V tem oziru je edina rešitev kolikor mogoče dobro izpeljana delitev dela. Vsi se poprimimo dela, pa bo že šlo.

Naloge, ki čakajo S. K. S. Z., so neizmerno važne, saj hočemo ves slovenski in v drugi vrsti ves jugoslovanski narod, in sicer vse stanovne enakomerno-pravično voditi k socialnemu in duševnemu blagostanju v smislu večno-veljavnih Kristovih načel.

Grozi nam kulturni boj, prav za prav ga že imamo. Zato je treba, da si neprestano kličemo v spomin ono, na kar so marsikateri naši politiki včasih skoraj pozabili, da je namreč edino versko-prepričani človek, naš stalen pristaš; vse drugo pa, kar je zgrajenega zgolj na osebnih interesih, je pa nestalno in omahljivo, za strankarsko moralo pa naravnost pogubno. Zato mora biti delo v S. K. S. Z. ogejni kamen, na katerega

naj se zida vse drugo gospodarsko in javno-politično delo.

Narodna ideja bo, ko odrešimo svoje po Italijanih zaslužene brate, pomagoma izgubila na svojem pomenu in se bo krila z državno idejo. Tudi plemenske občutljivosti bodo, upam, pomagoma izginile. Toda tretja vodilna ideja S. K. S. Z. bo pa poleg verske morala biti glavno gibalno vsega našega dela: v mislih imam namreč socialno idejo. Že iz zgoraj očitnega razvoja S. K. S. Z. spoznamo značilno grupiranje naše organizacije po posameznih stanovih in interesnih sferah. Še bolj kot preje bo treba sedaj čutiti z ljudstvom, predvsem z zatiranimi in razžaljenimi. Le če bomo domeli ljudsko bedo, trpeli s trpečimi, obenem jim pa tudi nudili vso potrebno pomoč, le tako se nam bo posrečilo spraviti posamezne vsled križajočih se interesov med seboj razprte stanovne v medsebojno skladje; odvrnili bomo grozečo materijalizacijo naše družbe, ki že skoraj negira vsako duševnost, in pripeljali trpeče človeštvo v mirnejše, lepše, poduševeno življenje, ožarjeno z medsebojno krščansko ljubeznijo. Ta najvišji cilj si je zastavila S. K. S. Z., zato pomagajte ji!

Nemška hujskarija na Koroškem.

Velikovec, dne 29. dec. 1919.

Znani nemški hujskač prof. dr. Angerer v Celovcu je v nemško-avstrijskem zboru dne 18. decembra interpeliral avstrijsko republikansko vlado zaradi postopanja jugoslovanskih oblasti v pasu A. Očitno je našim oblastim tako nečuvne zločine, da normalen človek tega mišljenja ne razume. To zlobnost tolmačimo samo tako, da dr. Angerer podtika nam svojo lastno duševno omiko. »Wie der Lump selber ist, so denkt er auch von anderen.« Sicer pa spravlja Angerer svojo lastno vlado dostikrat s svojim hujskanjem v največjo zadrego. Vmislmo se v duševno razpoloženje tega vsenemškega petelina, kateremu je izpodbila vojska vse upanje in nado, da bodo Nemci podjarmili ves svet, a danes leži Nemec premagani in obsovažen od vseh narodov sveta na tleh. Potem ga šele razumemo.

Oglejmo si torej interpelacijo:

Ni res, da se godi Nemcem in nemčurjem po nasilju kakšna krivica, tudi najmanjša ne, če se ravna po zakonih in naredbah, veljavnih v kraljestvu SHS, res je, da so v vsakem oziru popolnoma ravnopravni državljani, aretirajo in kaznujejo se tihotapci, verižniki, osebe, ki prekoračijo demarkacijsko črto brez dovoljenja in pa razširjevalci hujskaških listov. Ko imamo po mirovni pogodbi mi upravo v rokah, tako moramo skrbeti za red in mir v pasu A in osebno gledati, da se ne hujska zoper našo državo z lažnivo in obrekovalno propagando, katere namen je, ljudstvo razburjati, da bi se vprilo in bi potem imela ententa priliko, da poseže vmes. Konfiniran do danes sploh noben ni in izgnani bodo samo oni hujskači, ki niso sem pristojni. Število teh je prav majhno. Sekvestracije so se skoraj vse dvignile, samo veleposestniki in pa posestva nekaterih manjših posestnikov, ki so se zagrešili zoper državo SHS, so prišla pod nadzorstvo. Slovenskih trgovcev je prišlo doslej prav malo v pas A tako, da ti ne delajo Nemcem in nemčurjem nobene konkurence, sicer se pa nemški trgovci prav malo brigajo za svojo obrt, pač pa pridno hujskajo. Beguncev ni na tisoče, ampak še tisoč ne. Ti begunci so pa uslužbeni pri Volkswehr, pri Heimwehrkompanijah, pri vodstvu nemške propagande; nadalje so zbežali nemški uradniki, učitelji in drugi uslužbenci, končno pa so še one osebe, ki imajo slabo vest, da se ne upajo nazaj, ker bodo tukaj poklicani radi strašnih zločinov na odgovornost. Od junija do 15. septembra so vse te osebe imele prosto pot nazaj v domovino — zakaj niso prišle? Ali te osebe, vsaj Volkswehrovci, niso zgubile pristojnosti v naši državi, ko vendar služijo v nemško-avstrijski vojski? Vojaške in civilne oblasti ne postopajo brutalno, ampak postavno, kakor je že slovenska narava mila napram Nemcem in nemčurjem. Ni dvombe, da bo ljudstvo pri prostem plebiscitu glasovalo z veliko večino za Jugoslavijo, ker ravno tako pozna Nemce kakor angleški ministriški predsednik Lloyd Georges, ki je pred nekaterimi dnevi izjavil, Nemci so zverine in ostanejo zverine, Nemci so lažniki in so to ostali tudi po vojski. Nečloveška zverinstva nemških vojakov na Slovenskem Koroškem ostanejo nam za vekomaj v živem spominu. Zategadelj se ne bojimo ljudskega glasovanja, katero bo prineslo satanski nemški propagandi v pasu A smrtni udarec. Nadalje zahteva Angerer, da se odstranijo naši vojski ter da pridejo naše oblasti pod ententno kontrolo. Kar se tiče naših oblasti, tako se Nemci pri ententi že itak zaradi najmanjših stvari bridko pritožujejo, ali imajo pri tem smelo, ker njih pritožbe so skoraj zmrzaj brez vsake podlage. Ententa je gotovo že spoznala namen teh pritožb in pri

tem pride nam na misel nemški izrek: »Man merkt die Absicht und wird verstimmt.« Zahteva, da se spravijo tudi naši vojaki iz pasa A pa si tolmači Angerer gotovo tako, da bo nato vdrl nemški Volkswehr v naše kraje, tukaj moril, ropal, kradel in plenil in da bi naj potem prestrašeno ljudstvo glasovalo. Pri glasovanju pa naj bi stal za vsakim volilcem nemški Volkswehrovec, v eni roki z ročno granato in v drugi roki s kolom, na sličen način, kakor so Nemci že v vigredi vprizorili poskusno ljudsko glasovanje — ni se torej čuditi, da je takrat slovensko ljudstvo glasovalo za Nemško Avstrijo.

Gospod dr. Angerer, tako ne bomo glasovali!

Slomškova zveza.

Občni zbor »Slomškove zveze« se je vršil dne 29. decembra 1919 ob 10. uri dopoldne v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani.

Udeležba je bila za sedanje razmere dovoljna. Po pozdravu predsednika podajo funkcionarji svoja poročila. Iz tajniškega poročila navedemo najvažnejše: Sej je imel odbor 34; odseki (literarni, za reformo šolskega zakona, za preosnovo pravil) 11 sej. Poslovni zapisnik izkazuje 98 društvenih, uradnih in zasebnih pošiljatev. Izstopilo je iz društva 25 članov, 2 sta bila izključena, vstopilo pa 55 novih članov. Število članov samih učiteljev in učiteljic je 496. Obširnejše tajniško poročilo prinese »Slovenski Učitelj«. Blagajniško poročilo izkazuje 15.033 K 52 v. prejemkov in 11.361 K 32 v. izdatkov; prebitek 3672 K 20 v.

Urednik kaže v svojem poročilu na težave, s katerimi so se borili to leto vsi listi. Pozivlje tovariše, da sodelujejo in urednika podpirajo s članki in dopisi.

Iz poročila upravnika je razvidno, da ima list 1300 naročnikov.

Sledile so razprave in sicer prva o načrtu pravil za UJU, kakor jih je izdelal glavni pripravljatelj odbor v Belgradu. Načrti pravil so zborovalci v živahni debati v splošnem odklonili in se zedinili za nastopne resolucije:

1. Stremljenje vsega učiteljstva po edinstveni stanovski organizaciji toplo pozdravljamo.

2. Skupna državna stanovska organizacija imej samo ta cilj: korist učiteljskega stanu in razvoj šolstva.

3. Taka organizacija ne sme postati privesek nobene politične stranke ali organizacije.

4. Vsak njen član pa lahko svobodno deluje v katerikoli politični stranki in se tudi lahko organizira na kateremkoli svetovnem naziranju.

5. Vsa okrajna učiteljska društva naj se reorganizirajo v zgoraj navedenem smislu, da čimprej izgube značaj liberalne organizacije. Le na ta način je mogoče vstopiti našim članom v okrajna učiteljska društva.

V drugi razpravi so se principijelno odobrila nova društvena pravila z dostavkom, da bode »Slomškova zveza« izdajala tudi mladinske spise.

O materijelnem položaju se je soglasno sklenila zahteva po upraviteljskih dokladah v smislu § 2. naredbe pokrajinske vlade od 14. februarja 1919, Uradni list št. naredbe 361, in da se ta doklada vračuna v pokojnino. Dokler se strokovnemu učiteljstvu zakonitim potom ne uredi prejemki, dobe naj izprašani 600 dinarjev poviška, a neizprašani naj i nadalje prejema-jo poviške, ki jim gredo po § 1. zgoraj imenovane naredbe, t. j. 480 K na leto. To naj velja tudi za veroučitelje. Učiteljice ženskih ročnih del naj prejema iste dohodke kakor otroške vrtnarice. Država naj tudi prevzame izplačevanje stanarine in odločno odklanjamo, da bi nas izročila občinam. Stanarina znašaj v Ljubljani, vtešviš policijski rajon po 50 dinarjev mesečno; v Mariboru po 45, v Celju in Ptujju in drugih mestih po 35, v ostalih krajih po 30 dinarjev. Slej ko prej pa je naša stara zahteva, da nas izenačijo ne le na papirju, ampak tudi dejansko z uradništvom kategorije B.

Izmed slučajnosti omenimo sledeče: »Slovenski Učitelj« izhajaj dvakrat na mesec. Uredništvo prevzame za to izvoljeni odsek, da ne bo 1000 urad. ik sam odgovornosti za društveno glasilo. Članarina in naročnina znaša za naprej 40 K. Za nečlane 30 K. Članarino zbiraajo podružnični blagajniki, nečlani pošiljajo naročnino centrali. Predsednik Štrukelj je bil pozvan, da poroča, kako vrši svoje dolžnosti kot zastopnik učiteljstva v Višjem šolskem svetu in v vodstvu VLS. Na njegovo obširnejše poročilo mu zborovalci izrečejo zapuenco. — »Domoljubova« pisava o preosnovi ljudske šole odbija učiteljstvo. Na ta način kakor hočejo reformirati ljudsko šolo razne kmetske zveze, se ne dela za povzdigo splošne naobrazbe, kar je izključno naloga ljudske šole. Krajšati šolsko dobo, vtisnjevati pravice učiteljstva, ni napredno in ne demokratično. Učiteljstvo »Slomškove zveze« obžaluje, da se v tem vraščanju ločijo naša pota.

Izvoljen je bil za novo poslovno dobo stari odbor. Zborovanja so se udeležili, kar končno pohvalno omenjamo: gg. viš. šol. nadz. Gabršček, okr. šol. nadz. Simon, narodni predstavnik Jože Gostinčar, predsednik Orlovске zveze Jože Pirc in ustanovnik »Slomškove zveze« Jaklič.

Narod. predstavnik Gostinčar je v svojem lepem govoru povdarjal, da je kakor splošno tudi za obstoj naše države krščanstvo edino pravi temelj. Socialna demokracija plava v utopijah brez prave realne podlage. Učiteljstvu se zahvaljuje in ga prosi, da je tudi nadalje solidarno z delavstvom. V imenu Jugoslovanskega kluba izjavlja, da stoji za nami.

V navdušenem govoru predsednik Orlov izreka zahvalo predvsem učiteljicam, ki v večjem številu delujejo v orlovski organizaciji, kakor pa učitelji. Pozivlje, da tudi učiteljstvo pohiti meseca avgusta na manifestacijo slavlj krščanske ideje v Maribor, čemur se je zbrano učiteljstvo odzvalo z navdušenjem.

V sklepnem govoru kaže predsednik na za nas »Slomškarje« vesel pojav, da tudi liberalno učiteljstvo na svojih zborovanjih zamečuje liberalizem. Kam pa se bo obrnilo sedaj? Vse pojde v UJU, ako bo zgrajeno na res samo stanovskem temelju. Ker pa je poklic učiteljstva tudi kulturno delo, a to delo sloni le na principih, je tedaj jasno, da bode i nadalje učiteljstvo delovalo v raznih strankah in se tudi samostojno organiziralo izraziteje po svetovnem naziranju. Tak pojav je zborovanje mednarodnega socialističnega učiteljstva. Poleg nas ostanejo še JDS-ari in narodni socialisti. Priznamo, da je veliko število učiteljstva, ki je še sedaj včlanjeno v »Zaveze«, verno in da ta del učiteljstva pri strogi ločitvi idej pojde z nami, ker lahko uvidi, da se je učiteljstvo »Slomškove zveze« osamosvojilo in noče služiti strankam, ampak le ideji. Stranke minejo, ideja in stan pa ostane. V prepričanju, da nas novo leto dvigne na nivo medsebojnega spoštovanja in složnega nastopa v boju za stanovske pravice in svobodnega kretanja v naziranju in v organiziranju: veselo novo letol

Država SHS.

Pogajanja za 2 milijardi predujema.

LDU Belgrad, 30. decembra. »Politika« javlja iz Pariza: Razgovori glede avansa, ki jih vodi naša finančno-gospodarska misija že 15 dni z reparacijsko komisijo pariske majovne konference, so že 5 dni ustavljeni. To znači, da so razgovori prekinjeni in da se ne bodo nadaljevali. Prekinili so se zato, ker morata člana naše misije gg. Draškovič in Stojanović pričakovati od belgrajske vlade naknadnih instrukcij o koncesijah, ki jih vrhovni svet zahteva za Avstrijo, spajajoč na ta način dve popolnoma ločeni vprašanji. Instrukcije iz Belgrada še niso prišle, toda pričakujejo se tekom jutrajšnjega dne, tako da bodo naši delegati mogli v ponedeljek pristopovati seji reparacijske komisije in na njej pojasniti stališče naše vlade. Po verodostojnih informacijah, obstoji največja težkoča v tem, da reparacijska komisija ne soglaš s tem, da se popolnoma ugotovi naša misija, kar se tiče višine avansa. Obnovitvena komisija sedaj še ne soglaš s tem, da se odobri celokupna vsota 2 milijardi frankov, nego ponuja manjšo vsoto. Poleg vsega tega so naši merodajni krogi uverjeni, da se razgovori zaključijo za nas povoljno najdalje do srede. »Politika« pristavlja k temu: Pri predsedniku ministrskega sveta se je oglasil danes g. Granard, upravnik poslov francoskega poslanstva v Belgradu. Zdi se, da je vprašanje o prioriteti Srbije pri obnovi in vojni odškodnini popolnoma propadlo. V imenu avansa dobi Jugoslavija sedaj 100 milijonov frankov, kasneje pa dobi še 5 odstotkov celokupne vsote, ki jo bosta plačali Nemčija in Avstrija. Vprašanje je le, kdaj bo Nemčija mogla plačati 300 milijard.

Afera generala Vešoviča.

LDU Belgrad, 30. decembra. Pod naslovom »Vešovičeva zarota« piše »Politika«: Po informacijah, ki smo jih danes prejeli z merodajnega mesta, je bivši general Vešovič brez dvojbe v zvezi z italijansko zasedbeno oblastjo v Črni gori in z vlado kralja Nikite v Neuillyju. Vešovič je meseca oktobra poslal v Italijo svojega zaupnika podporočnika P. J. s poročilom, v katerem zahteva gmotno in oboroženo pomoč Italije, da zaneti upor v Črni gori. Ta Vešovičev odposlanec se je sestel z zaupniki Nikite in italijanske vlade v Gaeti, nato pa se je vrnil v Črno goro. Hkrati je bil odposlan tudi kapetan Plamenac z večjo vsoto denarja za potrebe upornikov. Vsa ta podla intriga Vešovičeva je bila odkrita, toda se iz posebnih razlogov podrobnosti ne smejo objavljati, ker bi to škodilo preiskavi. Napadi, ki se vrše te dni na naše ozemlje v Črni gori so delo zarote, ki ji načeljuje major Lazović. To je tisti človek, ki je dal leta 1909. streljati po odredbi kralja Nikite Džinoviča, Račića i. dr., v takozvani kolačinski aferi. Lazović,

za katerega je znano, da je bil v zvezi z Vešovičem, je poskusil pobuniti posadko v Podgorici, kar pa se mu ni posrečilo.

Pogajanja z Rumunijo.

LDU Bukarešta, 30. decembra. (Dun KU) Brzojavna agentura Dacia javlja: Vlada bo te dni pričela pogajanja z Jugoslavijo glede banatskega vprašanja. Govori se, da so Srbi pripravljeni dovoliti Rumunom precejšnje koncesije.

Politične novice.

Teror — nadomestilo za moč. Povsod po deželi, kjerkoli se kažejo v javnosti samostojni, se opaža, da nastopajo nasilno in bahato, da bi s tem vzbudili mnenje o njihovi moči. V to svojo vlogo so se tako ožijeli, da že samim sebi verjamejo, da res nekaj pomenijo. Tudi na občnem zboru Slov. kmetijske družbe so se izprva vedli, kakor bi bili že popolni gospodarji v Slov. kmetijski družbi, dokler niso doživeli poraza. Zvesti svojemu programu nasilstva in prostaškega zabavljanja so se skušali nato uveljaviti z nasilstvom. Posebno se je odlikoval samostojni Meden, ki je svoj čas s ponosom izjavil, da je trgovec, da je bogat; to je tisti Meden, katerega oče je po silno nizkih cenah kupoval od kmetov les. Toda samostojni teroristi naj resno pomislijo, da se skoro tridesetletna večina ne bo dala terorizirati in onemogočati delovanja od pešice ljudi v tako važni zadevi, kakor je za kmetijstvo Slov. kmetijska družba.

Slov. Narod — in samostojni. »Slov. Narod« se očitno sramuje terorja samostojnih, ker skuša zabrisati njihovo divjanje s trditvijo, da se je J. K. Z. pri volitvah posluževala terorja. V čem obstoji ta teror? »Slov. Narod« pravi, da v tem: da se je že preje izdalo natiskane volilne listke s kandidati te zveze. Ne vemo, ali smatra »Slov. Narod« svoje čitatelje za tako naivne ali pa je sam v razlagi terorizma tako naiven. Naj vzame v roke kak latinski slovar!

Jugoslavija — in samostojni. Da stoji samostojna na staroliberalnih nogah, dokazujejo simpatije zanje pri vseh, ki kažejo svojo prosvetljenost in naprednost v mržnji do V. L. S.: V ta krog spada tudi »Jugoslavija«, ki imenuje Kmečko Zvezo klerikalno. V svojem poročilu o občnem zboru pravi, da je bil odločen zlasti protest kmetov proti izvolitvi kmeta Iskre, kakor da bi bili izvolili kmeta Iskro nekmetje, kmetje pa da so vsi samostojni. Samostojni so se vsaj na občnem zboru prepričali, kje da stoji ogromna večina slovenskih kmetov, »Jugoslavija« pa, kakor se zdi, se še ni vzdramila iz omame, da je ves svet samostojen! Sicer pa le vkup, le vkup, kar vas je protiljudskega mišljenja, naše vrste so strnjene!

Besede in dejanja. Ivan Ažman je na občnem zboru SKD zahteval, da morajo biti vsi odborniki »pravi kmetje«. Ti pravi kmetje, ki so jih kandidirali samostojni, so G. Pirc, živinozdravnik Rajer in vinski nadzornik Skalicky. Kandidirali so samo enega kmeta Pipana, o katerem res ne vemo, kako je začel v družbo samostojnih razsajalcev.

Napreju — v spomin. Jasno in odkrito bomo odgovorili na neodkrita »Naprejeve« napade na našo stranko. »Slovenec« je bil v vojnih letih vse do poletja 1917 v rokah dr. Šustersiča. Ljudje, ki stoje danes na čelu SLS so postavili svojo eksistenco, politično bodočnost, svoj kruh, z eno besedo vse v nevarnost, da so vrgli dr. Šustersiča. Jugoslovanski klub, v katerem so sedeli razen dr. Ravniharja in dr. Rybafa — izmed Slovencev sami poslanci SLS, je prvi šel v boj za jugoslovansko ujedinjenje. Kje so bili takrat socialni demokrati, ko so nedeljo za nedeljo kljub bajonetom in preganjanjem hodili poslanci SLS med ljudstvo in ga organizirali, da je kot en moč nastopilo za ujedinjenje? Kje so bili, da bi takrat povedali ljudstvu, naj ne podpisuje vojnih povelj, naj revolтира, naj obrne orožje proti svojim zatiralcem? Anton Kristan je konferiral z dunajskimi sodrugji in socialistične organizacije je podirala nemška stranka. Dr. Tuma je urbi et orbi povedal, da Trst ni in ne sme postati jugoslovanski. Etbina Kristana je vse jugoslovansko ameriško časopisje označilo za prodanca Avstrije. Socialdemokrat Renner je koval velike načrte za »Avstrijo narodov« in vi sodrugji, ste mu pritrjevali. Da, proti vaši obtožbi, ki ste jo naslovili na nepravni naslov, postavimo mi svojo, ki gotovo zadene pravega krivca: Socialna demokracija do zadnjega trenutka ni podpirala narodnega gibanja za ujedinjenje. Šele potem, ko se je boj nagibal h koncu, so sramežljivo socialistični voditelji pod pritiskom lastnih pristašev, prinesli od neke rdeče zastavo in prodirali z njo do ministrskih stolcev.

Halucinacije. Na starega leta dan se je »Napreju« zahotelo, da dostojno zaključijo zanj tako usodno leto. Sklenil je, da to stori na način, ki bi odgovarjal duševnim zmožnostim onega Don Kišota, ki se je na tako veličasten način boril proti

grešnikom rodu Pisimeuchos. Tako se je zgodilo, da sta to pot v srce zadeta obležala gospod Razum in gospa Resnica, ko sta brala v »Napreju« to-le donkišotsko povest: »Klerikalci nameravajo pri prihodnjih volitvah kandidirati dr. Šustersiča in mu na ta način omogočiti povratek v ožjo domovino. Klerikalci po deželi izjavljajo, da je brez dr. Šustersiča njihova stranka kakor mrtva.« In ko je prebrala to vest, je ploskala cela rdeča dežela Bedakos kakor en mož.

Kako je pod demokratsko-socialistično vladjo v javno varnostjo. Belgrajski listi poročajo, da so na dnevnem redu slučaji, ko roparji prežé na kmete, ki se vračajo iz mesta, kamor so šli kolektivno denar, jih oropajo in ubijejo. Najhuje je v tem oziru okoli Zemuna, kjer so te dni našli truplo nekega kmeta z odrezano glavo — mož je bil nesel s kolekovanja blizu pol milijona kron. V zemunski bolnici pa leži več kmetov, ki so bili ranjeni v boju z roparji. — V Osijeku in okolici so pa tudi razpisi javne varnosti take, da je občinstvo seglo po samopomoči: Društvo trgovcev in industrijalcev je sklenilo, ustanoviti patrole, ki bodo ponoči pod vodstvom policije stražile po mestu. — Pod »najnaprednejšo« vladjo se vrača k nam »temni srednji vek«. Vlada pač potrebuje policijo in žandarmerijo preveč za politične svrhe!

Demokratska poezija. »Beogradski Dnevnik« se je, kakor ves »nezavisni tisk«, z vsilo vrgel na radikalice. V. L. S. in Narodni klub. 21. t. m. je v uvodniku, ki nosi pravični naslov »Stojan Protić i Ljuba Davidović«, analiziral duše teh svojih dveh žrtev. »Nezavisni Dnevnik« je namreč mnenja, da bo moral jugoslovanski narod voliti med enim izmed teh dveh mož. Karakteristična črta Protićevega značaja je stalni njegov klic: Šta se to mene tiče! To dokazuje list z vso resnobo v štirih anekdotah. Potem pa črni sliki egoista, izkoriščevalca, brutalnega in brezvestnega Protića postavi nasproti »milega siromaka, čisto starčeve dušo Davidovićevo«. Zaključuje svojo nedosežno psihološko analizo s stavkom: »G. Protić je človek, ki hlepi za močjo, ki živi v razkošju, kot kak iztočen knez, g. Ljuba Davidović je pa pošten in skromen starec!« — Cel uvodnik se izlije v obupen klic: Sledite »milemu starcu«, ker je kulturni, pošten in napreden. In z njim sledite »Demokratski zajednici«. Ta sličica izborna ilustrira borbo demokratskih »nezavisnih« listov, predvsem pa metodo političnega boja, ki gre proti osebam, namesto da bi šla proti idejam.

O razmerah v črni gori piše »Beogradski Dnevnik«: »O položaju v črni gori se različno ugiba. Eno je gotovo, da tamkajšnje razmere niso zadovoljive. Še več — one so morda neznosne. Pravna varnost je padla na ničlo. Cel svet živi v strahu. In nikdo ne ve, kaj mu prinese noč in kaj dan. Medsebojno sovraštvo in krvna osveta besnita kakor še nikdar. Tam ne poznajo ropotajoče državne uprave. Vsak uživa samo toliko varnosti, kolikor ima zaupanja v svoje mišice.« Nato spominja članka, kako se je črna gora začela narodnega zedinjenja najlepše obnašala: Zahtevala ni drugega, nego da se popolnoma združi s Srbijo in se njena ustava razširi tudi nanjo. Kljub temu se je napravila pogreška, da se je tamkaj ustvaril poseben režim v obliki guvernerstva. Druga in glavna pogreška pa je bila, da se je za guvernerja imenoval serdar Ivo, ki je ostal pravi serdar tudi poslej: Mnogo kdor izvele on korist iz vsakega, nego kdorkoli iz njega. On je eden tistih redkih ljudi, ki se ne vidijo, a se na vsakem koraku čutijo. Tako ga tudi sedaj ne vidimo, a posledice njegovega dela čutimo. On sedi v Nikitovem dvorcu in ne hodi na plano, ker nima za to poguma. On ravno toliko vé, kaj se v črni gori godi, kakor mi v Belgradu. A on je največ kriv na sedanjem položaju v črni gori. Gotovo je, da vse dose-danje delo v črni gori ni rodilo nič dobrega in pozitivnega. Zato se morajo glavni predstavitelji tega dela čim preje odstraniti. Ugodi naj se želji ljudstva in uvede srbska uprava brez omejitve. Narod se ni zato otresel Nikite, da bi mu sedaj na njegovo mesto pošiljali drugega, ki ni nič boljši od njega.

Zavezniško časopisje o Adriji. »Petit Parisien« poudarja, da je jadransko vprašanje dobilo tako važen značaj, da se je o njem na londonski konferenci najdalje razpravljalo. Anglija in Francija so zahtevale od Italije, da se na Reki upostavi zakonito stanje in se likvidira D'Annunzijevo podvzelje. — »Dayli Telegraph« poroča, da bo reško vprašanje tako rešeno, da narodna čast in interes Italije ne bodo kršeni. Če tudi ta rešitev ne bo prišla še hitro, morejo biti vsi prepričani, da je akcija za sporazum na najboljšem potu do uspeha. — »Tribuna« poroča, da na londonskem sestanku ni bilo ničesar odločeno o gospodarskih odnosih med zavezniki. Dogovor, sklenjen v Londonu, ne izključuje dela pariške konference, ki ji bodo prisostvovali tudi zunanji ministri. Na londonskem sestanku je izročil Scialoja

spomenico o jadranskem vprašanju, v katerem predlaga, naj se začne pogajanja. — Giolitti o Jugoslaviji. »Corriere della Sera« poroča, da se je tudi bivši voditelj avstrofilske skupine, Giolitti udeležil v zbornici debate o jadranskem vprašanju. Dejal je: »Naša zunanja politika mora temeljiti na odkritosrčnem sporazumu z vsemi narodi, posebno pa z našimi sosedi; da, recimo odkrito, z Jugoslovani. — Vzamem na znanje izjavo ministrskega predsednika, da bo predložil zbornici načrt zakona, po katerem bo parlament izključno odločal o vojni in miru. Mislim pa, da bi temu načrtu morali še dodati, da niti eden mednarodni dogovor ne bi smel vezati države, če ga parlament ne potrdi.

Težak položaj na Reki. Milanski »Secolo« priobčuje iz Trsta 27. decembra brzojavko, katere konec — 43 vrst — je cenzura zaplenila. Brzojavka se glasi: Potrjuje se, da se na Reki povrača mir. Narodni svet in meščanstvo sta zavedajoč se odgovornosti — sprejela novo stanje stvari, da preprečita, da bi se gospodarski pogoji brezposelnih delavcev še pogoršali. Zadnje dni se na raznih točkah mesta deli brezplačno juha in kruh.

Rimski senat o reškem vprašanju. V seji dne 28. decembra 1919 se je rimski senat pečal z reškim vprašanjem. Mnenja so se precej ločila. Končno so sprejeli naslednji sklep: Senat je prepričan, da bodo zavezniki posebno spričo velikih žrtev, ki jih je doprinesla Italija in spričo odločilne zmage, ki jo je izvojevala, priznali pravice Italije ter upa, da se bo jadransko vprašanje čim preje rešilo zadovoljivo, tako da bo zajamčeno italijanstvo Reke, varstvo vseh Italijanov v Dalmaciji in varnost Jadranskega morja.

Italijanska ljudska stranka za žensko volilno pravico. Dne 3. januarja se snide v Rimu glavni odbor italijanske ljudske, ki bo proglasil zahtevo po volilni reformi za upravne (deželne) volitve ter zahtevo po volilni pravici žensk. Tajnik italijanske ljudske stranke, don Sturzo, je vsem odboru in odsekom ljudske stranke razposlal okrožnico, v kateri jih poziva, naj začno živahno propagando za žensko volilno pravico in porop. — Lombardski odbor za žensko volilno pravico v Milanu je sklenil pripraviti ženske volilne imenike — brez razlike strank, da se bo moglo ženstvo, ko se zakon o ženski volilni pravici sklene, te pravice takoj poslužiti.

Prvi boljševiški poizkusi v Italiji. »Secolo« poroča, da se je v Minerbi (Legnago) izvršil prvi boljševiški poizkus. Tu so kmetje uprizorili štrajk. Dne 27. decembra štrajkujoči so se zbrali in zahtevali, da se na občinski hiši razvije rdeča zastava, kar se je zgodilo ob pol 10. uri dopoldne. Nato so šli štrajkujoči kmetje k veleposestnikom, proti katerim je bil štrajk naperjen in jih prisilili, da so šli na sestanek v municipiju, kjer se je nato v senci rdeče zastave sklenil sporazum o gospodarskih zahtevah kmetov. Še-le nato so kmetje dovolili, sneti rdečo zastavo, ki je bila visela na municipiju do 4. ure popoldne.

Irska dobi avtonomijo. London, 24. decembra. Lloyd George je včeraj v spodnji zbornici izjavil, da je britanska vlada pripravljena, dati Irski avtonomijo v najširšem obsegu. Državni parlament si pridrži pravo odločati o vojni in miru, zunanjo politiko, armado in mornarico, uredbo trgovine izven Irske, kabel, pravico, kovati denar in najvišjo sodno oblast. — Izjava ministrskega predsednika je vzbudila veliko pozornost v angleški javnosti. Večina časopisja pozdravlja Lloyd Georgejevo izjavo.

Grki in Carigrad. Pred svojim odhodom iz Rima v Pariz je izjavil Venizelos: Vračam se v Francijo, da bom navzoč pri sestankih, ki se bodo v kratkem vršili med načelniki zavezniških vlad. Tam se bodo reševala vprašanja, ki zanimajo Grško in ki so zvezana s turškim problemom. Kakor vam je znano, je Grška za mednarodno rešitev tega problema, ker vsi, ki so na njem zainteresirani, so dolžni, čuvati vrata Vzhoda. Če Carigrad ne ostane turški, mora postati grški. On ni samo stara grška prestolnica, Bizanc; naše zahteve so tudi opravičene, če pogledate na število Grkov v Carigradu.

Japonske čete v Sibiriji. »Times« od 26. decembra javlja iz Bele hiše, da se bo ameriški senat odločno uprl vojni akciji Japonske v Sibiriji. Republikanski senatorji zahtevajo, da vlada energično intervenira proti japonskim nakanam v oni deželi, kjer je tudi Amerika v največji meri interesovana. Amerika ne bo dopustila, da se rumeno plemo, izrabljajoč žalostne zmede na Ruskem, ugnezdi v Sibiriji, ki spada pod gospodarsko interesno območje Amerike.

Siomskova zveza. Na zadnjem občnem zboru je bil sprejet tudi predlog, da naj zbiramo posebni sklad. Naš boj še ni končan in potrebna bodo še različna pota, zvezana z mnogimi stroški, ki jih posameznik ne vzmore. Tudi moramo pravčasno misliti na to, da proslavimo 20 let.

O vračajočih se ujetnikih.

V zadnjem času se oglašajo po našem časopisu tu pa tam glasovi o bedi in mi-zeriji naših vojnih ujetnikov v Italiji, glasovi, ki pa ostanejo neuslišani kot glas vpijočega v puščavi.

V Rimu obstoja legacija države SHS, v vseh večjih italijanskih mestih imamo svoje konzulate. Vsem tem gospodom pri poslaništvu in konzulatih je najbrž pač znano, koliko naših sužnjev ječi pod tujim jarmom; vse drugo pa, kar ne spada v ta ozki okvir, se očitno ne prišteva več v njih delokrog. Opetovano smo prosili našega konzula v Genovi za podporo za 100 L (reci sto) za osebo, da si preskrbimo najnujnejšo obleko in perilo. Konzulu se je pa to zdelo potrata, češ: ujetniki imajo itak lepo življenje, imajo dosti hrane in pijače, drugega pa ne potrebujejo. O kakšnem posetu ali ožjem zanimanju naših zastopnikov ni ne duha ne sluha. Noben drug ujetnik v Italiji ni toliko zapuščen kot ravno jugoslovanski.

Edina misel, edina nada ujetnika leži v skorajšnji vrnitvi v domovino. Povratek si slika vsak dan z novimi fantazijami. A naša javnost ne sme ostati v neznanju. Naš sprejem v Inomestu je bil najpristnejši. Komite za sprejemanje ujetnikov ne dela razlike v narodnosti. Vsi so jim gostje, za vsakega imajo okrepčila, cigarete, posebno pa: dobrih besed. Niso bogata njih sredstva, a kar imajo, to je na razpolago tudi vračajočim se. Neprecenljiva je njih dobra volja. Na voznji skozi Avstrijo smo bili s hrano od Nemcev preskrbljeni. Srca so se nam tajala, ko smo na vsaki večji postaji, na ovenčanih tablicah brali: »Willkommen die Heimkehr!« V Gradcu je sprejela vojaška kapela tisto peščico, ki je tam izstopila.

V Špiljah ni bilo videti nikogar drugega kakor čainarje, zaposlene s pregledovanjem kovčkov. Na prošnjo, če moremo dobiti večerjo, odgovori postajenačelnik: »Izključeno, ni pripravljeno nič, nimamo nobenih takih naredb.« Izgovor, da zavoljo tega nič ni pripravljeno, ker se še niso začeli regularni transporti, je neveljaven, ker prihajajo skoro vsak dan transporti (kakor je bil naš s 85 bolniki) v večjem ali manjšem številu. Zaman smo se nadejali kaj boljšega v Mariboru. »Dobimo li prenočevanje in hrano?« »Da, vse je že pripravljeno v rezervni bolnišnici.« Vpostavimo se torej in začnemo korakati proti zaželenemu počivališču. Počasi smo se pomikali kot v mrtvaškem sprevodu, kašelj sušičarjev se je razlegal po temnih mariborskih ulicah. Italija nam je dajala v enakih slučajih na razpolago avtomobile, Jugoslavija ni zmoгла najpreprostejšega voza za najtežje bolnike. V bolnišnici smo še našli dva vojaka, ki v splošni temi nista prav vedela, kaj bi počela z nami. Nazadnje prineseta luč, peljeta nas v sobo in začneta z brijanjem, striženjem, desinficiranjem invalidov, potrebnih samo večerje in pokoja. Pripravljene da so postelje in pol hleba za vsakega.

Enako je bilo v Zidanem mostu. Ni li dolžnost vlade, preprečiti vse, kar bi moglo po domovini hrepeneče od-tujiti, osloviti naši državci? Zakaj ne ustanovi v Inomestu sprejemnega komiteja, kakor ga imajo tam vse države razen naše, zakaj ne organizira sprejema ujetnikov in njih preskrbe v Špiljah, Mariboru, Zidanem mostu, Ljubljani in Zagrebu? M. L.

Dnevne novice.

Srečno in blagoslovljeno novo leto vsem sotrudnikom, naročnikom in prijateljem želi uredništvo in upravništvo.

Našim prijateljem. Blagajna našega podpornega odseka je prazna. Prijatelji naj nam pomagajo. Dijaštvo je v veliki bedi, zlasti v tujih mestih. Poslano položnico blagovolite čimprej izpolniti. — Ljubljana, dne 28. dec. 1919. — Podporni odsek katol. akad. starešinstva: prošt Kallan, č. predsednik; dr. Kržan, predsednik; dr. Šarabon, blagajnik.

Orlovsko zborovanje se vrši jutri v petek 2. januarja ob pol 11. uri dopoldne v Ljudskem domu, 2. nadstr., na kar opozarjamo vse prijatelje orlovске organizacije. Posebno pa naše ljubljansko učiteljsvo in duhovščino.

Bogoljubova skupna številka 11. in 12. za november in december 1919 izide po novem letu tako, da jo bodo skupni odjemalci prejeli prvo nedeljo v januarju, ko ima večina Marijinih družb svoje mesečne shode. Radi tehniških zaprek bo ta zvezek moral iziti neobrezan. Cena »Bogoljuba« za l. 1920. je določena na 6 K 50 v.

Siomskova zveza. Na zadnjem občnem zboru je bil sprejet tudi predlog, da naj zbiramo posebni sklad. Naš boj še ni končan in potrebna bodo še različna pota, zvezana z mnogimi stroški, ki jih posameznik ne vzmore. Tudi moramo pravčasno misliti na to, da proslavimo 20 let.

nico »Sloškovne zveze« kar največ mo- goče dostojno in to pa zopet kliče po gmo- tnih sredstvih. Prosimo tedaj vse tovarš- e, tovarišice in druge naše prijatelje za blago- hotne prispevke, ki naj se pošiljajo na naslov: Gustav Pirc, mestni učitelj v Ljub- ljani, Žabjek.

— **Orglarski mojster Kuhar.** Dne 27. decembra je umrl v Zakamnu na Koro- škem orglarski stavbenik Janez Kuhar. V svoji stroki je bil priznan veščak. Bil je vedno značajan rodoljub in poštenjak od nog do glave.

— **Vse tovariše juriste,** ki so se na- meravali vpisati na juridični fakulteti ljub- ljanskega vseučilišča in ki sedaj vsled tega niso nikjer vpisani, pozivljamo, da v last- nem interesu ne mudoma javijo potom dopisnice svoj naslov in semester študij Zvonku Doklerju, stud. iur., Ljubljana, Resljeva cesta 10.

— **Nagrade za pouk verouka.** Da se morejo odmeriti in nakazati nagrade za poučevanje verouka za 2. polletje 1919-20 se župni uradi vabijo, da pošljejo nemudo- ma knjigovodstvu deželne vlade v Ljub- ljani prijavo, ki naj obsega sledeče: 1. Ime šole. 2. Koliko razredov ima šola. 3. Število tedenskih ur verouka, ločenih v redni in ponavljalni šoli. 4. Koliko časa traja šola (posebno pri ponavljalnih). 5. Pri šolah, oddaljenih nad 1 km od župni- šča, a) koliko potov (tja in nazaj ena pot) se napravi tedensko, b) v slučaju, da se zahteva odškodnina za prehrano, utemu- ljenje, c) oddaljenost v km. 6. Ime verouči- telja, kateremu naj se izplačajo pristojbi- ne. 7. Morebitne spremembe v polletju. Posebnih golic knjigovodstvo ne razpoši- lja, da se izplačila ne zavlečejo. Natančni podatki omogočijo hitro in točno nakazi- lo pristojbin. Zadnji čas je došlo knjigo- vodstvu več pritožb glede izplačila pri- stojbin; skoro vse izvirajo iz tega, ker ve- roučitelji ne vpoštevajo, da so se redne pristojbine izplačevale v polletnih nazaj- njih obrokih, stare draginjske doklade od 1. 1917 dalje pa v naprejšnjih obrokih in so se torej pri zadnjih izplačilih odbile za 1. polletje 1919 izplačane stare draginjske doklade. Tako so veroučitelji prejeli do- slej pristojbine do 30. junija 1919. Pri- tožbe naj se pošiljajo v bodoče neposred- no knjigovodstvu deželne vlade v Ljublja- ni (oddelek za ljudsko in meščansko šol- stvo).

— **Koledar K. t. dr. stane v trgovini** za nečlane 10 K in ne 16 K, kot je po- motoma bilo postavljeno v včerajšnjem »Slovencu«. — Obenem pripominjamo, da je bil »Koledar« dotiskan še pred stavko in torej cene časopisov v oglasnem delu tega koledarja niso pravilno nave- dene.

— **Urad za zaščito beguncev.** Glasom naredbe deželne vlade za Slovenijo od 22. decembra t. l., št. 826, objavljene v »Uradnem listu« od 30. decembra št. 185 se je pri predsedništvu deželne vlade za Slovenijo ustanovil poseben, neposredno predsedniku deželne vlade podrejen urad za zaščito beguncev v Ljubljani. Njega področje se razteza na vse ozemlje de- želne vlade za Slovenijo. Na ta urad so prešli vsi posli predsedništva deželne vla- de in poverjenstva za socialno skrbstvo, ki se nanašajo na zaščito beguncev in iz- selencev za jugoslovanskega ozemlja, za- sedenem po Italijanih in Avstrijcih. Ta urad za zaščito beguncev in komisija za mirovno konferenco, katerima najeljuje okrajni glavar g. dr. Vodopivec, sta se pre- selila iz poslopja deželne vlade na Turja- škí trg št. 3, II. nadstr.

— **Ježica.** Danes popoldan ob 3. po- nove naši fantje in dekleta v Društvenem domu Jurčič-Cesnikovo igro v petih de- janjih »Domen«.

— **Litija napreduje.** Po vojski se je začela živahno gibati in vsestranko napre- duje. Pred kratkim si je zgornji trg napra- vil svoj vodovod in za Božič je dobil trg krasno električno razsvetljavo. V dveh mesecih je bilo vse dovršeno, kar se pre- je leta in leta ni moglo zgoditi, javna in hišna razsvetljava. Tok je dala tukajšnja topi- nica, kredit okrajna posojilnica in vodila sta vso stvar energična gospoda trgovec M. Lajovic in tovarnar Kunstler. Občani so na lastne stroške lepo razsvetlili tudi trško cerkev.

— **Sv. Križ pri Litiji.** Dne 24. decem- bra ob pol 7. uri zjutraj je izbruhnil požar ter uničil posetniku in županu gosp. Fran Miklavčiču v Sv. Križu pri Litiji dve hiši z vsem gospodarskim poslopjem in orod- jem. Zažgali so po neprevidnosti mlado- letni dečki s svačnicami. Škoda znaša okrog dvestotisoč kron.

— **Borovlje.** Dne 20. dec. 1919 se je vršil v gostilni pri »Čvešplariju« ustanovni občni zbor »Podružnice S. P. D. za Rož v Borovljah«. Prvi odbor se je izvolil takole: Načelnik vladni svetnik dr. Jos. Ferjančič, tajnik dr. Jos. Čemer, blaginjak dr. Boštjan Schaubach, odborniki: Tone Borovnik, Tone Smeričnik, preglednika računov Fr. Aicholzer, Ferdo Gaspari. V področje te podružnice Slov. planinskega društva spa- da del slovenske Koroške zapadno od Bo- rovnice (Freybach) s Karavankami. Vabi- mo vse ljubitelje in prijatelje narave, sploh

vse prebivalstvo v navedenem delu Koro- ške, da podružnici pristopijo. Planinski po- zdravi! — Odbor.

— **Koroškim nemškutarjem raste gre- ben.** Iz Prevalj se poroča: Tukajšnji nem- škutariji so v zadnjem času zopet začeli iz- zivati in zabavljati čez Jugoslavijo. Ker je orožništvo po vsem Slov. Koroškem na- stopalo izredno konciliatno napram Nem- cem in nemškutarjem, si slednji mislijo, da si zopet lahko vse dovolijo. Tako so ponočni zlikovci razbili te dni oblo na električni žarnici pred gostilno gosp. Roz- mana in več obcestnih žarnic iz elektrarne gosp. Lahovnika. Orožništvo pa je tem zlobnežem že na sledu in je pričakovati, da dobe zaslužen plačilo. Par takih ne- strpnih še vedno ruva, seveda brez uspe- ha, ker vsakdo vidi, da so razmere pri nas neprimerno boljše kot v Nemški Avstriji. Takim ljudem bi se moral napraviti kratek proces: Komur ne ugaja, hajd v Nemško Avstrijo! Priznanje pa gre oro- žništvu, ki je v zadnjem času energično na- stopilo proti takim elementom.

— **Orožništvo vprašanje.** Moderno je postalo pri nas izzivanje in omalovaževanje. Draginja brezobzirno narašča, stavku- jočim se povečini ugođe njihove želje in zahteve, a za ostale, poveljem in zakonom poslušne in pokorne ovce se ne zmeni nihče. Pač, kadar jih rabijo, se sklicujejo na orožniške bataljone. Pozabljeni od vseh oblasti — da, gospodje, vsi ste pozabili na nje — žive in izginjajo, ko so dovršili svojo sveto dolžnost. Kdor pozna vsaj malo delovanje orožnika na deželi, zlasti v teh nenormalnih razmerah, ta se čudi in ne more zapopasti skrajne brezbržnosti javne oblasti. Plačajo jih kot da bi jim da- jali le malo napitnine za njihovo požrtvo- valnost, šarže, tisočkrat preizkušene v svetovni vojski, jim odrekajo ter jih hočejo očividno postaviti — kar se že žali bože dogaja — v sredo splošne nezadovoljnosti. — Gg. Pribečeviči, nanje računate, pazite, da ne bo račun brez kremljarja! Pozivljamo pristojne faktorje, da se nemudoma zava- mejo za to vprašanje, ker je zelo resno.

— **Iz Istre.** Vrli naši istrski Hrvatje, posebno Čiči, strastno sovražijo italijan- ske nasilneže. Odpor se posebno pojavlja v napadih na karabinijere in na italijanske vojake, ki so že tako prestrašeni, da se ne upajo več ponoči patrolirati po oko- lici Pulja. Te dni je neki zarotnik v Pu- lju dal nekemu fantu kovček z naročilom, da naj ga nese karabinijerom. Ko ga je prinesel tja in ko so ga italijanski oro- žniki odprli, so našli v njem razteleseno truplo ubitega karabinijera. — Zvijčno so spravili zarotniki italijanskega vojaka v neko duplino z zavezanimi očmi, kjer so mu pokazali ogromne množine ekra- zita in veliko drugega orožja in mu pove- dali, da je vse to pripravljeno proti itali- janski vojski. Vojaka so nato izpustili. Za- man so iskali Italijani drugi dan tajni arze- nal, katerih je zdaj veliko na Krasu.

— **Kuga v mestih ob Sredozemskem morju.** Ravnatelj Pasteurjevega zavoda v Parizu je potrdil, da so se pojavili v Siriji, Carigradu, Aleksandriji in v Solunu slučajni kuge.

— **Mlada tatica.** 16 letna Mohorjeva Vida, je ukradla v Borovnici posestnici Ani Koširjevi zlato uro in zlato verižico v vrednosti 2000 K, nato je pa izginila. Mohorjeva je silno nevarna tatica, izgleda kakor otrok in ima pristrižene lase.

— **Ukradena kobila.** Ivanu Štepišniku v Celju je bila ukradena kobila težke pasme z belo liso na čelu, breja, vredna do 15.000 K z opremo in s trenjskim vozom.

— **Pretep na Igu.** Na Igu so se zadnji nedeljo spopadli fantje z Iga in iz Staj. Medsebojno so streljali z revolverji in s puškami. En fant je nevarno ranjen.

— **Dobro so se imeli.** Neznani tatovi so ukradli Mariji Črnetovi na Fužinah dva prešiča vredna 2000 K, ki so ju kar tam zaklali. Pač res, varnost v ljubljanski oko- lici ni nič boljša, kakor v Ljubljani!

— **Zadnja obsodba leta 1919.** pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Predsed- nik kazenskega senata nadsvetnik Veder- njak je razglasil 31. decembra 1919 ob pol 13. uri zadnjo razsodbo ljubljanskega de- ž. sodišča leta 1919. Mladi Smolej iz Gorij je dvakrat vlomil v kočjo neke planšarice; prvič je odnesel 40 kron in pol kilograma mesa, drugič dva koca. Predsednik nad- svetnik Vedernejak: »Zakaj hodiš krast?« — »Lačen sem bil.« — »Kocov ne boš jedel.« — »Za gvant sem mislil imeti.« — Šole ni obiskoval, zrasel je brez pouka lepih zgle- dov. Bil je že kaznovan, »ker sem denar vzel.« Obsojen je bil na 1 mesec težke ječe. Predsednik Vedernejak obsojencu: »Kra- sti je prepovedano, to so ti tudi v Radovljici povedali.« Smolej: »Saj ne bom več.« — »Danes smo ti precej odpustili, ker je Sil- vestrov praznik, če še prideš pred nas, te bom ostreje sodili.«

Ljubljanske novice.

lj Poklonitev knezoškofu. Dne 31. de- cembra, na pragu novega leta 1920, se je zbrala duhovščina ljubljanskega mesta pod vodstvom generalnega vikarija prošta An-

dreja Kalana v škofijskem dvorcu, da je izrazila presvetlemu knezoškofu svojo vda- nost in voščila za novo leto. V iskrenem nagovoru je omenjal proš Kalan neumorno delo in trudaljubivo prizadevanje knezo- škofovo za blagor domovine. Preobložen s škofijskim poslovanjem je šel prevzvišeni v težavnih in dragih prometnih razmerah v Pariz, v Rim k sv. očetu; hodil je na jug v Belgrad, Sarajevo, v Zagreb ter žr- tvoval duševne in telesne moči, da je po- magal, svetoval in podpiral, kar je domo- vini na korist. — Za bodoče nimamo sicer pričakovati veselih dni, a duhovščina bo ramo ob rami s svojim nadpastirjem storila vse, kar bi moglo pospešiti in priboriti slovenskemu ljudstvu pravo srečo. Gospodu knezoškofu, ki je čil in čvrst na duhu in telesu nastopil 70. leto, je želel govornik v imenu duhovščine zdravja in blagoslova božjega. Presvetli se je za lepe besede toplo zahvalil. Omenjal je najprej več važ- nih prememb, ki so se izvršile v škofiji zadnji čas; spominjal se je t generalnega vikarija Flisa, ki mu je bil marljiv sotrud- nik in zanesljiv svetovalec. Veliko težav, ki so se bile pojavile v preteklem letu, je z božjo pomočjo srečno premaganih. Kar je bilo mučnega in neprijetnega, bodi po- zabljeno; glavno je, da se sedaj z vneto vsi poprimemo ogromnega dela za obnovi- tve verskega življenja, ki je vsled vojne dokaj trpelo. Upati je, da se bo podivjanost, ki tuintam sili na dan, kmalu skrhal. Sv. misijoni dosega lepe uspehe, dasi — žal — ni brez takih, ki nasprotujejo milosti Svetega Duha in se namenoma odtegujejo. Pozna se tudi tu satanovo delo. Z vese- ljem pripozna prevzvišeni, da se Kmetska zveza krepi in širi pri nas in na jugu, da orlovska misel krepko napreduje, da se tudi mladeniči resneje oprijemljejo Mari- jinih kongregacij. — Govorec o bogoslovni fakulteti na ljubljanskem vseučilišču, je naglašal knezoškof, da je Slovenija s tem mnogo pridobila. S svojim življenjem in znanjem jamčijo profesorji bogoslovne fakultete, da je bogoslovna veda na zane- sljivih nosilcih znanosti. Začnimo novo leto z zaupanjem, da bo ljubi Bog tudi v bo- doče blagoslovil naše delo!

lj **Dramatični večer** na Ljudskem odru se ponovi danes ob pol 8. uri zvečer. Opozarjamo na današnji podlistek. Vloga gospe Tilke v komediji »On, ona, on« igra gospa Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

lj **Vzorni dekliški večer** se vrši v pe- tek, dne 2. januarja, ob 7. uri zvečer. V Krekovi prosveti (Alojzijevešče). Vabimo posebno članice iz Ljubljane in najbližje okolice.

lj **Seja umetniške komisije »Narodne galerije«** se vrši v petek, dne 2. januarja 1920, ob 3. popoldne v prostorih »Narod- ne galerije«. K seji se vabijo tudi člani odbora.

lj **Popravek.** V članku, katerega je ob- javil pododbor Združenja gled. igralcev Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani v dnevnem časopisu dne 20. decembra, sta se zamešala pojma »slov. gled. kon- zorcij« in »Direktorij slov. gled. konzorcija«. Povsod je mišljen le »Di- rektorij slov. gled. konzorcija«.

lj **Iz mestnega šolskega sveta.** O zad- nji redni seji, ki se je vršila v četrtek, dne 18. decembra 1919, smo prejeli sledeče obvestilo. Prošnja vodstva zasebne ljud- ske šole v »Marijanišču« za plačevanje učiteljsva na tej šoli iz državnih sredstev se, ker so izpolnjeni predpisani pogoji, priporočilno predložiti višjemu šolskemu svetu. Več prošenj za dovolitev daljših dopustov je višjemu šolskemu svetu pred- ložiti s priporočilom, da jim ugodi. Nekaj takšnih že izvršenih privolil se vzame na- knadno na znanje. Sklene se višjemu šol- skemu svetu iznova predlagati, naj s šol- skim letom 1920—21 ustanovi mesto stal- nega suplenta in pa stalne suplente na javnih mestnih ljudskih šolah v Ljubljani z vsemi pravicami stalnega učiteljsva, od katerih bodi stalni suplent pridelen naj- večji deški ljudski šoli, namreč I. mestni deški ljudski šoli na Ledini, stalna su- plentka pa največji dekliški, to je I. mest- ni dekliški ljudski šoli pri Sv. Jakobu. Sklene se višjemu šolskemu svetu pripo- ročiti, da se preosnuje pomožna šola, in sicer na ta način, da se izpopolni navzdol z zbiralnimi, navzgor pa s VI. razredom. Razpisati in s prihodnjim šolskim letom bi bilo zaradi tega popolniti dvoje novih učnih mest. Vpelje naj se na tej šoli tudi rokotvorni pouk, za katerega bi bilo na- mestiti strokovno usposobljeno učno moč. Pritrdi se nasvetu učiteljskega zbora de- želne realne gimnazije v Ptuj, da se uve- de po šolah nov način štetja, ki odgovarja dekadničnemu sestavu, je pravno in go- spodarsko že uveljavljen, pri vseh drugih slovanskih narodih v rabi in ki so se zanj v pretežni večini brezpogojno izjavila tu- di šolska vodstva. Višji šolski svet je na- prositi, naj povzroči, da se po vseh šolah uvede po opravičnih zapisnikih enotno upravno šolsko leto. Ubožno akcijo brez- plačne obleke in obutvi bedni šolski mla- dini za tekoče šolsko leto je na pristojnem mestu pospešiti. Višji šolski svet je napro- siti, naj izposluje, da se pristojbine za iz- pite, ki so za sedanje razmere popolnoma

nedostadne, zvišajo v toliko, da bi bila od- slej za vsakega izpraševalnega komisarja glede vsakega izpita normirana pristojbi- na 10 K.

lj **Silvestrov praznik leta 1919.** je zelo vznemiril odvetniške kroge. V Ljubljani namreč nič več ne dobiš ne kolkov in tudi ne meničnih golic, vsled česar se zdaj od- vetniški krogi resno razgovarjajo, kako da bodo vlagali tožbe in kako se bodo de- lala druga pisma. Tudi na pošti ni vse ta- ko, kakor bi moralo biti. Neko pismo je rabilo iz Ljubljane na Karolinsko zemljo več dni: 22. decembra je bilo odposlano, 30. decembra je pa bilo dostavljeno. V neki sodni zadevi je odposlalo sodišče v Ljubljani neko obvestilo 24. decembra, do- stavljeno je pa bilo 29. decembra: 2 dni pozneje, ko je bilo preklicano neko sodno postopanje, vsled česar so nastali veliki stroški, o katerih se še ne ve, kdo jih bo pokrtil.

lj **Zločinci, ki so delali z opijem in kloroformom.** O velikih tatvinah pri »Gri- čarju in Mejaču, ki so oškodovale navede- no tvrdko za nad 100.000 K, se nam še poroča: tatvine je izvrševala piata šestih mladih zločincev, katere bo ljubljanska po- rota oprostila, ker se ji bodo smilili mladi fantje od 16 do 19 let stari, od katerih sta dva vojaka, ostali štirje pa trg. sotrudniki. Njihov voditelj je skoraj celo leto s pona- rejenim ključem odpiral skladišče in tam- kaj kradel obleke, suknje, suknjo; vedno je zelo previdno postopal in jemal blago v manjših količinah od neizbranega blaga, da je tako prikril tatvino. Drugi iz družbe so za njega ukradeno blago razprodajali zlasti v kavarni »Slon« raznim hrvatskim odjemalcem. Pozneje so pa hoteli tovariši voditelju vzeti ključ. V ta namen so si preskrbeli opij kloroform, da ga omamijo in mu odvzamejo ključ. Z opijem so de- lali poskuse na svojih tovarišev, in sicer kar pod milim nebom v tivolskih šetali- ščih. Zadovoljili se niso več z malimi koli- činami, marveč so nameravali uporabi Gri- čarju & Mejaču celo skladišče. Tisti večer, ko so nameravali izvesti vlom in izpraz- niti skladišče, je za zadevo izvedel okrajni policijski nadzornik Habe, kateremu se je potratna vest mladih fantov zdela že več časa sumljiva. Zvečer je glavnega voditelja aretirai na njegovem domu. Fant je tajil, toda ko so mu pokazali verige, je priznal. Ostale zločince so aretirali skupno v neki ljubljanski kavarni v družbi mladih deklet. Plata je poleg napada na skladišče Gričar & Mejač nameravala vlomiti in opleni- ti vojaško blagajno. Izdelali so načrt, po ka- terem so nameravali z opijem in s kloro- formom omamiti vojaške straže in se pola- stiti vojaških zakladov. Dognano je, da so zelo radi brali švabske kolportazne kri- minalne romane.

lj **»Za »Kristkindl« sem dobila obleko«**, je trdila Gorjančeva, ko so jo privedli na policijo, ker je kradla. Lahkoživki An- tonija Gorjanc in Franciška Šumi sta se sešli 29. decembra 1919 pred pošto, kjer sta se dogovorili, da gresta k Mejaču; Šu- mijeve naj si ogledava suknjo, medtem naj si pa Gorjančeva kaj izbere in odnese. V trgovini ni nobena ničesar kupila, pač je pa Gorjančeva ukradla 1250 kron vredno svilnato obleko, Šumijeve pa krilo, vredno 470 kron. Lahkoživki sta bili aretirani v neki ljubljanski kavarni, tajili sta prvotno tatvino, Gorjančeva je lagala, da je dala Šumijeve obleko njena mati za »kristkindl« in da jo je ona kupila od nje za 1000 kron.

lj **Nesreče.** Roko si je zlomil pri ska- kanju 13 letni dijak Franc Prek, sin kolar- skega pomočnika iz Šiške. Z rešilnim vo- zom so ga prepeljali v javno bolnico. Ne- sreča se je zgodila v domači veži. — Nogo si je zlomil v Klemiku pri Litiji 5 letni sin- ček ondotnega posestnika Štefan Poljanec. Dečki so se igrali in je tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo.

lj **»Če ga dobim, ga vržem v Ljublja- nico«** je razburjeno vskliknila gospa S. M., kateri je nekdo ukradel pri Ham- vi stojnico za vodo pomaduro, v kateri je bilo 800 kron v bankovcih.

lj **4000 kron vreden plašč** je bil zopet ukraden v neki ljubljanski kavarni.

lj **Mladeniška srboristost.** Ključavni- čarska vajenca Ivan Mavser in Jernej Go- stič sta se te dni obesila na puferje zad- njih voz vlaka, ki je vozil iz garnizijske bolnice na glavni kolodvor, in sta skakala gori in doli. To nedolžno veselje sta pla- čala z aretacijo.

lj **V zadnjem porotnem zasedanju oproščena Rusa Tokatljeva** prideta zopet pred poroto. Državno pravdnštvo je že predlagalo proti njima obnovo postopanja in uvedlo preiskavo.

lj **Tatvine pri Ranzingerju.** Pri dežel- nem sodišču se nahaja zdaj veliko najraz- ličnejšega blaga, ki je bilo ukradeno iz raz- nih kovčkov in zabojev deponiranih v skladišču g. Ranzigerja. Sodišču gre za to, da se dobe lastniki ukradenega blaga in se naprošajo tisti, ki mislijo, da jim je bilo kaj pri Ranzingerju ukradenega, naj se zglaste pri preiskovalnem sodniku g. de- želnosodnemu svetniku pl. Levičniku, da se dožene, če je kaj njihovega blaga vmes.

Slovenski javnosti.

Objavljamo v sledečem plače osebja Kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani.

Mesečni prejemki nastavlencev:

	osebja:	plača K:
	1	1750—
	1	1500—
	1	1450—
	2	1400—
solisti za I. part. in I. igralci	1	1300—
	1	1250—
	6	1200—
	1	10.5—
	6	1000—
	1	960—
	5	900—
	3	850—
	9	800—
	1	750—
	10	700—
	15	650—
	43	600—
	10	550—
	6	500—
II. glasovi ork. in vodja teh. osebja	17	480—
moški zbor	6	450—
male solo uloge	14	400—
ženski zbor	20	360—
pišarjske moči	5	350—
tehnično osebje	11	300—
baletna šola	2	250—
	7	240—
čistilke	10	200—
otroci baletne šole	3	150—
	3	100—

Val (razven otrok) baletne šole imajo poleg teh stalnih plač še po K 200— do K 450— mesečnih doklad od ministrstva iz Beograda.

Račun sprejemkov in izdatkov sezije do 15. dec. 1919 je sledeč:

Prejemki:	
donos predstav obeh gledališč do 15. dec. 1919	K 445.316-96
do 15. dec. pripadajoč abonement znaša	194.853-16
	K 640.170-12

Izdatki:

plače vseh nastavlencev (218 oseb) do 15. dec.	K 503.720-95
stroški predstav, potnine, stanarine in honorarji igralcev, kurjava, svečava, tanieme avtorjev, prevajalcev, pišarjske potrebe, tisk vstopnic, rekvizite, plakati, plakatiranje, honorarji štativ, nabave slik, karne, les, barve in razne poprave, itd. do 15. dec.	186.203-18
	6.8.924-13
	K 48.754-01

ker so angamenti celoletni, moramo članom plačati polne gaze tudi v počitnicah in odpade na tozadevne stroške za čas do 15. dec. 1919 . . . 51.750—

torej znaša skupna izguba do 15. dec. 1919 . . . K 100.504-01

Če bode gledališče celo leto tudi v polletnem času tako razprodano kakor doslej in se stroški ne bodo povišali, bo znašala končna izguba do konca sezije K 313.762-03.

Mesečne doklade od ministrstva k plačam osebja se med iste razdeljujejo in valed tega ne spadajo v ta konzorcijsni račun.

Slovenski gledališki konzorcij.

Prosveta.

Dobava slovenskih šolskih knjig.

Zanimivi članek »Slovenski knjigotržki problem«, ki je bil objavljen v 240. številki »Slovenca«, me je osobito z ozirom na to, kar je tam rečeno glede dobave šolskih knjig, napotil, da tozadevno podajam nekoliko misli. V to se čutim tembolj poklicnega, ker sem dolgo vrsto let deloval v bivši cesarski založbi na Dunaju in tedaj do dobra poznam vse težave, ki jih je imelo slovensko knjigotržstvo pri dobavi učnih sredstev iz te založbe. V vojni dobi so bile iste v istini nepopisne. Često sem se čudil, da knjigotržcem, ki so se pečali z razprodajo onih knjig, še ni prešlo veselje do tega nevhvaležnega dela; na tistem sem občudoval njihovo blago požrtvovalnost.

Da so pa omenjene razmere, zlasti v tretjem in v četrtem letu svetovne vojske, postale v stari dunajski založbi tako nezno, temu se ne bo čudil oni, ki ima v stvar le malo vpogleda. Poleg dejstva, da je jelo primanjkovati potrebnega papirja, da je tiskanje knjig zadevalo ob vedno večje ovire, moralo je tudi več kot polovica dobrega, izvežbanega osebja iti v vojnike, se podatki na krvavo polje. Sicer se je na mesto v vojaštvo vpoklicanih uradnikov tam sprejelo v začasno službo število nevečjega osebja, a to je pravilno delovanje preje oviralo nego pospeševalo. Navzlic vsemu temu bi v omenjenem zavodu nikdar ne bilo prišlo do take polomije, da ni bil isti povsem nezdravo osnovan. Državna založba šolskih knjig na Dunaju, kjer so se izdajale tiskovine in učne knjige v vseh jezikih monarhije in za raznovrstne kategorije šol, bi bila lahko ugledna, svetovna firma prve vrste. Da temu ni bilo tako, kriva je bila nepravna, netrgovska podlaga. Na eni strani se je preveč trafil dragocenega papirja za uradne namene, na drugi in me-

rodajni strani pa je nedostajalo pravilno izučena osebja. Naj to zadošča! Le to naj bode še pripomnjeno, da je veliko vrst učnih knjig za ljudske in srednje slovenske šole zagledalo beli dan pri privatnih založnikih na Dunaju, posebno v poznati trdki Tempusky.

Članek v »Slovenca« podaja nam žalostno sliko o tedanjem stanju šolam prepotrebnih knjig. Kako da mora tedaj trpeti redni šolski poduk, to si lahko vsak sam živo predstavlja. Kje so one srečne šole, ki zadoščno razpolagajo z šolskimi knjigami? Kdo pa se pri nas sploh še peča z intenzivno prodajo šolskih knjig?

Na času je, da se tem nezdravim razmeram odpomore. V ta namen se je ustanovila založba šolskih knjig za Slovenijo. Da ne bode ista zabredla v napake založbe na Dunaju, da bode novi zavod zadobil zdravo, trgovsko podlago ter da bo na ta način vsposobljen zadoščati in ugoditi vsem željam in potrebam šolstva, za to bo vodstvo pazno skrbelo in v ta namen zastavilo vse svoje sile. Cene knjigam morajo padati, šolsko literaturo moramo dvigniti. Ker zahteva moderna pedagogika obilico dobrih ilustracij ne samo v učnih knjigah za ljudske, temveč tudi za srednje šole, zadobili bi domači umetniki stalni zaslužek.

Ne bi pa bilo umestno, takoj pričeti z izdajanjem povsem novih učnih knjig. Nastaviti bi se jim morale predrage cene, preveč časa bi trpelo, da bi zagledale beli dan. Zato so se nakupile dobre knjige iz one stare založbe ter pri dunajskih zasebnih trdkih. Iste se bodo primerno uredile. Pri novih nakladah se bo vse nepotrebno odstranilo, zlasti pa se bo izločil tisti v čitankah se nahajajoči oholi avstrijski patriotizem in nadomestil z sedanjemu času primernim čtivom. V doglednem času urejene knjige se bodo hitro vpslale tja, kjer so potrebne. Gledalo se bo na to, da knjigotržci, ki se hočejo pečati z nadaljno prodajo, ne bodo samo trpeli nikako škodo, temveč da bodo pri tem tudi imeli primeren zaslužek.

Založba šolskih knjig se ne ustvarja za to, da bi škodovala zasebnim založnikom. Nasprotno! Isti naj bi v zvezi z njo zadobivali na eni strani pošten zaslužek, na drugi pa naj bi v prid povzdige literature na šolskem polju stopili z državnim uradom v zdravo konkurenco. Sicer pa se nudi ravno v sedanjih časih in osobito po tem dolgotrajnem štrajku toliko dela glede zvišanja književne produkcije na žal le premalo obdelovanem polju znanosti, umetnosti in beltrije.

Opozarja se tedaj na navedene razmere čitajoče občinstvo in zlasti se prosijo odločilni, merodajni krogi, da naj bi se koj pričeli zanimati za našo novo kulturno zgradbo.

J. Š.

pr Gledališki jubilej v Zagrebu. Dne 10. januarja se bo vršila v Zagrebu jubilarna predstava Gogolovega »Revizorja« na čast 25letnemu delovanju Mihajla Markoviča na zagrebškem gledališču. Obenem je to 35. leto njegovega delovanja na jugoslovanskih gledaliških sploh. Pri uprizoritvi »Revizorja« bodo gostovali: Jurij Erastović-Ozarovski, ravnatelj petrograjskega državnega gledališča (režiser), Zinaida Kondratijevna-Ozarovskaja - Sabinić in Persida Pavlović, ki sta članici kraljevskega narod. gledališča v Beogradu, ter naš Anton Danilo, ki bo igral ulogo sodnika Amosa Fjodoroviča Ljapkina Tjapkina. Predstava obeta biti res nekaj izvanrednega.

Gospodarske novice.

g Izvoz v Češkoslovaško. Po dolgih pogajanjih z zastopniki ČSR je odobren izvoz iz Jugoslavije za 2500 prešičev, carine prosto. Kot je znano, se za enega prešiča plača okrog 400 dinarjev izvozne carine; vlada se je v tem času odrekla dohodkov v znesu 1 milijona dinarjev. Čehi so se obvezali, dobaviti nam kot kompenzacijo večjo množino sladkorja po 8 K za kilogram. »Politika« vpraša z ozirom na to vest: Ali je že preskrbljeno, da se odstopi ta sladkor javnim aprovizacijam in zadružništvu, tako da bi prebivalstvo res prišlo do cenejšega sladkorja? Ako se prepusti ta sladkor zasebni trgovini, potem prebivalstvo ni ničesar dobilo in država izgubi 1 milijon dinarjev.

Najnovejša poročila.

REŠKO VPRAŠANJE SE REŠUJE.

LDU New York, 31. dec. (ČTU) »New York Times« doznava, da bo Nitti na svoje potovanje v Pariz in London vzel seboj natančno določene predloge za rešitev reškega vprašanja. Reško prebivalstvo je že izjavilo, da se z vsemi temi predlogi strinja. D'Annunzio je svojo moč na Reki popolnoma izgubil. Prebivalstvo ga noče več podpirati. O besedilu novih predlogov ni še nič znano, vendar se splošno sodi, da se bo vrhovni svet s temi novimi predlogi strinjal. Vloga, ki jo bo igrala Grška pri ureditvi Jadranskega vprašanja, tudi še ni jasna. Vendar je gotovo, da se bo v glavnem strinjala z rešitvijo, ki jo predlaga Nitti.

FRANCIJA KUPI ŽITO V JUGOSLAVIJI ZA AVSTRIJO.

LDU Dunaj, 31. decembra. ČTU »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča iz Pariza: Z ozirom vesti, da bo Francija nakupila živila v Jugoslaviji, priobčuje francosko časopisje uradni komunikacije, iz katerega je razvidno, da ima ta nakup namen, preskrbeti Avstrijo z žitom do prihodnje zetje. Francija si pridržuje od tega žita le oni odvisni preostanek, ki ga Avstrija ne bo več potrebovala.

FRANCOSKI LISTI ZA AVSTRIJO.

LDU Pariz, 31. dec. (DunKU) Več pariških listov, zlasti »Figaro«, se je pričelo obširno baviti z obupnim položajem v Nemški Avstriji in objavljajo obsežna poročila o rapidno naraščajoči bedi na Dunaju.

KARDINAL GIBBONS ZA STRAJDAJOCE.

LDU Pariz, 31. dec. (DunKU) Kakor poroča »Chicago Tribune« iz Baltimorea, je po inicijativi Hooverja kardinal Gibbons naprosil papeža, naj pozove ameriške katolike k živahnemu sodelovanju pri pomožnih akcijah za stradalajoče prebivalstvo srednje Evrope, zlasti Nemške Avstrije.

PUMUNSKA ZBORNICA.

LDU Bukarešta, 31. dec. (DKU) Rumunski tiskovni urad poroča: Rumunska poslanska zbornica šteje 562 poslancev, od katerih je 241 izvoljenih v stari Rumuniji, 283 na Sedmograškem in v Bukarešti, 92 v Besarabiji in 26 v Bukovini. Senat šteje 237 članov. K tem pride še princ Karel, dalje rumunski metropolit in škofje ter zastopnik evangelijskega veroizpovedanja.

EKSPRESNI VLAK PARIZ—VARŠAVA.

LDU Dunaj, 31. dec. (DKU) Takozvani »ententni ekspresni vlak«, ki je vozil v obeh smereh po trikrat na teden na progi Pariz — Dunaj — Varšava ter imel iz Linca direktno zvezo v Prago, se bo s 1. januarjem 1920 preosnoval v luksuzni vlak Mednarodne družbe državnih železnic, ki bo dostopen splošnemu javnemu prometu in ki bo vozil prav tako po trikrat na teden v obeh smereh. Preostanek za ta vlak bo dobavljala ententa sama.

VELIKA POVODENJ NA FRANCOSKEM.

LDU Pariz, 31. decembra. (DunKU) Vsled deževja in južnega vremena so v več krajih vzhodne Francije nastale resne povodni. V Mesieresu in v Charlevilleu je reka Meuse poplavlila dele mesta. Reke Rhone, Saone, Charente in Aube so prestopile bregove in povzročile mnogo škode. Tudi v Belgiji so reke, katerih vodno stanje je v nedeljo začelo padati, narastle iznova. Pri Kölnu je Rena dosegla višino 7.6 m, pri Koblenzu pa 8 m. Deli Koblenca so pod vodo.

Cerkveni vestnik.

c Bogoslužni direktorij. V naslednjem se objavljajo kot pripomoček gg. duhovnikom podatki direktorija za januar 1920, v kolikor obsegajo kake premembe. Vse drugo je razvidno iz brevirja in misala oziroma veljajo določila lanskega direktorija.

JANUARIUS.

- † Dom. (vac.) Ss. Nom. Jesu, dupl. 2. cl. c. a. Off. fest. Com. d. oct. Ss. Innoc. in L. et M. (priv.) — In 2. Vesp. com. seq.
- Sabb. De die 5. infr. Oct. — Vesp. de seq. praec. et S. Hygini.
- † Dom. infr. Oct. (l. p. Epiph.) sem. c. a. Off. fest. LL. I. Noct. Inc. Ep. I. Cor., Com. Oct. et S. Hygini in L. et M. prop. — In 2. Vesp. com. seq.
- Fer. 2. De die 6. infr. Oct. LL. I. Noct. fer. curr. — Vesp. de seq.
- Sabb. S. Antonii Abb. — Vesp. de seq. com. praec. Cathedr. S. Petri etc.
- † Dom. II. p. Epiph. c. vir. ut in Brev. et Miss., com. Cathedr. S. Petri etc. — In 2. Vesp. com. seq. Cath. S. Petri, S. Pauli et S. Canuti.
- Fer. 2. Ss. Marii et Soc. Mm., simpl. com. S. Canuti. In M. 2. Or. Fidelium, 3. S. Canuti.
- Sabb. S. Timothei. — Vesp. de seq. com. praec., Conv. S. Pauli et S. Petri.
- † Dom. III. p. Epiph. Com. Conv. S. Pauli etc. in L. et M. — In 2. Vesp. com. seq., Conv. S. Pauli et S. Petri.
- Fer. 6. S. Martiniae V. M. — Vesp. de seq. com. praec. et S. Petri Nol.
- Sabb. De Dom. IV. p. Epiph. c. vir. Oia de Sabb. curr. In I. Noct. L. 1. Incip. Ep. ad Philipp. (Dom. IV.), L. 2. Inc. Ep. ad Col. (fer. 3. seq.), L. 3. Inc. Ep. I. ad Thess. (fer. 5. seq.) L. II. et III. Noct. de Dom. IV. Ant. ad Bened. et Or. Dom. Com. S. Petri Nol. — Vesp. de seq. com. S. Petri Nol. et S. Ignatii. — Finis Allelujae.

Škotskiški ordinariat v Ljubljani, dne 31. decembra 1919.

Orlovski vestnik.

Seja tehničnega odseka za tabor v Mariboru bo v petek 2. januarja ob 3. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni v III. nadstr. Naj nihče ne zamudi.

Uredništvo »Mladosti« bo zaključeno redno 10. vsakega meseca. Številka 1. l. 1920. bo izšla koncem januarja. Koncem februarja boste izšli štev. 2. in 3. skupno; to pa zato, da bodo izhajale vse druge številke v nadalje redno v začetku vsakega meseca in ne na koncu kakor je dozdaj. Vse dopise prosim torej vsak mesec do zgoraj določenega dne, vse drugo bo moralo za isto številko izostati. Prosim, da se za 1. štev. l. 1920. vsi porjurate z dopisi in prispevki! — Urednik.

Občni zbor O. Z. se vrši v nedeljo 4. januarja 1920 ob 10. uri dopoldne v Ljudskem domu. Dnevni red: a) Poročila funkcionarjev, b) poročila odsekov v predsedstvu, c) »Mladost«, d) zvezina članarina, e) mariborska prireditve, f) volitev predsedstva, vaditeljskega zbora in razsodišča. Vsak odsek mora poslati v smislu pravil po enega zastopnika. Pridite polnoštevilno.

Vaditeljski tečaj se prične v petek 2. januarja ob 10. uri dopoldne v Ljudskem domu v II. nadstr.

Orliški tečaj. Otvoritev tečaja v petek 2. januarja ob 9. uri dopoldne v Ljudskem domu v I. nadstr.

Dijaški vestnik.

d Sestanek »Podružnice S. D. Z. za ribniški okraj« se vrši v nedeljo, dne 4. januarja 1920 v dvorani Kat. izobraževalnega društva v Ribnici. Predava phil. Ilc Josip: Namen in pomen ljudskih predavanj. Začetek ob 4. uri popoldne. Tovariši, udeležite se ga polnoštevilno. — Predsednik.

Aprovizacija.

a Krušne komisije bodo uradovale v soboto, dne 3. januarja in v ponedeljek, dne 5. januarja 1920 vsakokrat od 8. do 12. ure dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice za cenejša živila strankam, ki so že vložile vprašalno polo, in sicer: Strankam s črkami od A do K v soboto in strankam s črkami L do Ž v ponedeljek.

a Novih vprašalnih pol krušne komisije ne bodo sprejemale in reševale, ker morajo priti preje pred posebni odsek, da presodi, ali je prosilec potreben ali ne. Zamudniki zamorejo oddati svoje pole le na magistratu, in sicer od torka naprej.

a Zamudniki, ki so že predložili vprašalne pole, pa ne bi prišli h krušni komisiji, dobe izkaznice za živila šele tedaj, ko se to objavi v listih.

a Vsi krušni komisarji se vabijo, da se zanesljivo udeležijo kratke seje, ki se vrši v petek, dne 2. januarja 1920 ob 6. uri zvečer v veliki dvorani na magistratu.

Kdo ve kaj o trupu utopljenca Planinška, poštnega voznika iz Smartna pri Litiji. Postal je nekoliko umobolen in zašel 3. oktobra v Savo, se utopil, a še do danes ni bilo najti njegovega trupa. Mož je bil srednje, bolj močne postave, črnih že malo osivelih las in brade. Obleko je imel praznično, suknjo in telovnik iz zelenega ševijota, hlače rujavo črtane, srjaco pisano. Ob odhodu je vzel s seboj tudi dežnik in palico. Na levi roki in nogi je bil pohabljen. — Kdor kaj ve o njem, je prosen, da javi to proti povrnitvi stroškov njegovim domačim ali pa žendarmariji.

Iščeta se Otmar in Stefaniya Battistig iz Gorice, kojih hčerki Alma in Ada se nahajata pri g. kuratu Alojziju Makuc v Marjinem Celju pri Kanalu na Goriskem. Njih naslov naj se naznani gosp. kuratu Makucu.

Marija Gelbmann, begunka iz Malborgeta, ki je bivala v Železni Kaplji na Koroškem in ta mesec odpotovala v domovino, naj dvigne svoje pohištvo, ki se nahaja na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

Iščem svojega nečaka Franca Sveti iz Preserja pri Ljubljani. Šel je l. 1917. iz Clevelanda kot prostovoljec v Solun. Bil je v jugoslovanski armadi pri 9. polku, 2. bataljon, 1. četa. Prosim vse, ki vedo kaj o njegovi usodi, naj sporoče na naslov: Marija Merkun, Preserje pri Ljubljani.

Dobrodelna efektna loterija

društva »Dobrodelnost« v Ljubljani
v korist sirot, slepcov, invalidov in
starcev. 1312 dobitev v skupni vrednosti 80.000 K.

Glavni dobiček v vrednosti

20.000 kron.

Srečka 2 kroni. Srečka 2 kroni.
Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.
Zrebanje bo 3. febr. 1920 ob 6. uri zvečer.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 27 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice 6 kroglic 12 K. Prava zelodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 12 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. A

Mis Farler from England gives English lessons. Dunajska cesta 25. Interviews from 1—20 o'clock.

2 risarja se spremeta v arhitekturni ateljeu, plača po dogovoru. Vpraša se pri upravi lista pod št. 6396.

Proda se lesen, nov, dvojni svinjak: istotam so na prodaj tudi dobro ohranjeni škornji. Cena po dogovoru. Opekarska cesta 34. Trnovo. Ljubljana.

Iščemo uradnika za zvonarno, ki bo verziran v knjigovodstvu in glasbeno izobražen. Ponudbe na Sirojno tovarno in livarno d. d. Dunajska cesta štev. 48.

Trgovski sin, izurjen v trgovini mesa, ne stroke in s petletno prakso v lesni trgovini, želi primerne službe pri kakem večjem podjetju. Ponudbe pod "Trgovino" na Anončno ekspedicojo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Izgubila se je ročna, že precej obrabljena torbica na glavnem kolodvoru v Ljubljani, ali pa v gorenjskem vlaku dne 23. XII. zvečer. V njej so bili 4 tisočaki, nekaj drobica, vozni listi za drva, naslovljeni na Dunaj, ena karta iz italijanskega ujetništva in nekaj drugih stvari. Zvedelo se je, da jo je našel ne vojak: Najdi-koli se prosi, naj jo odda v upravi lista, ali pa naj jo pošlje na naslov, ki se nahaja na karti iz ital. ujetništva, proti dobri nagradi.

Išče deček (raznašalec), v starosti 15—17 let, kateri je pošten in marljiv, z lepo pisavo, ter če mogoče zmožen slov. in nemškega jezika. Ponudbe na Sirojno tovarno in livarno d. d. Elektro odd. Dunajska cesta št. 48.

V našem dam goslinu in trgovino v zameno za stanovanje v Ljubljani. Hiša stoji na lepem prostoru in je oddaljena od prometnega križišča južne železnice 20 minut. Cene ponudbe na upravo tega lista pod "B. K. M."

Semena pristna in zanesljiva kupuje Josip Urbanič, trgovina s semenom. Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

v 71. letu zemljskega življenja je poklical danes Vsemogočni našo dobro memo

Ano Jalen

v večno življenje. Pogreb bo na Rodinah v petek, dne 2. jan. 1920. Rodine, 30. dec. 1919.

Otroci.

Primarij dr. Ivan Raišp

ordinira popoldne od 1. do 3., in v nedeljah od 8. do 9. ure v

Celju, Krekov trg št. 16.
(nasproti kolodvoru).

Kupuje se dobro ohranjeni
šivalni stroji in stojala

Ponudbe na Jos. Petelinc, Ljubljana

Mebl. stanovanje

obstoječe iz 4—5 sob kuhinje in pritlični, ako možno vila, se išče za neki konzulat. Ponudbe na upravo lista pod šifro "Konzulat"

Martin Žuran

sobni slikar
Ljubljana, Mestni trg št. 12
se priporoča slav. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev točna, cene zmerna.

Preklic.

Podpisana Katarina Slapnik preklicujem vse žaljive besede, katere sem govorila pred Cecilijo Slapnik zoper Pavla in Antona Jeras in se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.
Katarina Slapnik.

Boljša samostojna
kuharica
strednjih let, vajena večje kuhe, ter boljša
sobarica

ki zna dobro šivati, v starosti 20 do 30 let, se takoj v večji trgovinski hiši (10 os.) sprejmeta. Plača dobra po dogovoru. Istotam se sprejme tudi

dek le

vajeno vseh hišnih del za pomoč v kuhinji, sploh gospodinjstvu in gospodarstvu, proti dobri plači. Naslov pove uprava tega lista pod št. 6362.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč
kupi se po najvišji dnevni ceni
J. Kopač, svečar v Ljubljani,
Gospodsvetska cesta 90, Sp. Šiška.

Občinski tajnik

sposoben slovenskega in nemškega uradovanja, se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Ako bi bil ob enem tudi organist in mežnar ima prosto stanovanje. Dopise na Občinski urad Vetrin pri Celovcu, Koroška S. H. S.

Kolar za vozove in kotije se išče. Hrana in stanovanja v hiši. Plača po dogovoru. Zglasiti se je: Cesta na Kodeljevo številka 8.

„Velika gora“, lesna trgovska in industrijalna družba z o. z. v Ribnici naznanja, da je preminul dne 29. decembra 1919 nje družabnik, gospod

Ivan Lušin

trgovec in posestnik v Sodražici.

Časten mu spomin!

Ribnica, dne 29. decembra 1919.

Krojač Iglič Franc

Ljubljana Kolodvorska ul. 28.
izdeluje moške, ženske, vojaške in otroške obleke po konkurenčnih cenah. Zaloga raznovrstnega blaga.
Uradniki, učiteljstvo in delavci znižane cene

Krznarska moda 1920

Nemoderni mufl, boe itd. se modernizirajo v najkrajšem času. V zalogi lasno izdelovane garniture ter specialno damske kožuhovinske čepice. Prevzemem vsakovrstne kože ter lase popolnoma izgotovim v najmodernejših garniture.

Ludovik Rot

l. jugoslov. krznarica in strojarnica

Ljubljana, Gradišče 7 (nasproti dram. gledališču).

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem

Kati Orsec-Držaj

trgovina z vinom, žganjem in mešan. blagom
Ljubljana, Florjanska ulica

Veselo in čez vse srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, trdka

Fran Derenda

Ljubljana, Emonska cesta 8

Ivan Križnar

krovec, Krenova ulica št. 9

se zahvaljuje p. n. občinstvu za doseganje naklonjenosti in se priporoča za prihodnje.

Veselo novo leto!

Veselo novo leto

želi

cenj. odjemalcem elektrotvrdka

„Svetla“

general. repoz. za žarnice, baterije in električne predmete
Ljubljana, Mestni trg 25.

Kupujem vsako množino kož od d. v. jih zajcev ter plačnem po najvišji dnevni cen.

6311
(30) IVAN BERNIK
klobučar v Višnji gori.

POMARANČE

Vsled ustavitve prometa razpečam 1 vagon la pomaranč po ugodni ceni.

FERENČAK,

Kolodvorska ulica štev. 31, dvorišče

KATERA

izmed slovenskih deklet ali vdov ne nad 35 let stara, bi se notela v svrhu možitve podati

V AMERIKO!

Poročil bi jo mož srednjih let, izobražen, dobrega in mirnega značaja, rojen v Litiji in je sedaj že 18 let v Ameriki in ima ondi lastno posestvo. Vozni list ter vsa dovoljenja pošlje iz Amerike. Prednost imajo osebe, ki govorijo slovensko in nemščino. Naslov in podrobnosti se izvedo v upravi lista pod šifro Amerika.

Javna prodaja vina in ruma

v skladišču „Balkan“ na Dunajski cesti se vrši dne 3. januarja 1920 ob 9 uri zjutraj. Ob enem z blagom se oddajo tudi sodi.

Elegantna

salonska garnitura
(mahagoni) se proda. Pojasnila da Martin Jaučigal, Zg. 8. ška 114 Celovška cesta. Istotam se proda tudi mlad

pes-čuval

Kupim nov ali malo obrabljen

pisalni stroj

z vidno pisavo in slovensko ali češko tastaturo. Ponudbe na Jaroslav Brauer mestni stavbenik Ljubljana, Vojaška ulica 16 a

Kupil bi takoj več sto kg

kačranove smole

tekoče ali trde, ter verige za prevažanje lesa. Obvestilo se prosi poslati na Franc Pust, Ljubljana Streljska ulica št. 33.

Srečno in veselo novo leto 1920

želi svojim odjemalcem

Karol Majce in drug

čevljarški mojster

Ljubljana, Radeckega c. 6.

Srečno novo leto 1920

želi vsem svojim cenjenim naročnikom in znancem

Filip Pristou

specialist za slikanje napisov
Ljubljana

Veselo, srečno novo leto

želi vsem c. obiskovalcem

kavarne „Zvezda“

ter vsem prijateljem in znancem

J. Ivančič, kavarar.

Srečno in veselo novo leto!

želim vsem odjemalcem ter se priporočam za nadaljna naročila.

Milan Cankar

krojač, Sv. Petra c. 33.

Naročajte „Slovenca“!

Tvrdka Polak & Kopitar

trgovina z mešanim blagom na drobno in debelo. Izvoz pristnih ljubljanskih vin

v Ormožu ob Dravi

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem prav

srečno, zdravo in veselo novo leto!

„Mrenska čevljarska zadruga“, sedaj v Vrbovcu pri Mozirju

vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem tu- in onstran demarkacijske črte

blagoslovljeno novo leto!

Delniška družba pivovarne „UNION“

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

srečno in veselo novo leto!

VESELO NOVO LETO!

ELEKTROTVRDKA

AUTOTVRDKA

SVETLA

J. GOREC

MESTNI TRG ŠTEV. 25

GOSPOSVETSKA C. 14

1920

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

1920

žele vsem čitateljem „Slovenca“, osobito svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem, priporočujoč se njihovi nadaljnji naklonjenosti, naslednje tvrdke:

Jakob Accetto - dediči, stavbeno podjetje, Ljubljana, Trg Tabor.

Josip Adamič, vrvarna, Domžale.

Julija Albert, restavracija pri Lipi, Židovska ulica.

Ignacij in Helena Banko, gostilna, Ljubljana, Sv. Martina cesta 3.

Kati Beguš, trgovina z mešanim blagom, Ljubljana, Radeckega cesta 2.

Ivan Belič, gostilna »št. 6«, Ljubljana, Dunajska cesta 8.

O. Bernatovič, konfekcijska trgovina, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Anončni zavod Drago Beseljak, podružnica Maribor, Gregorčičeva ulica 6.

Tomaž Bizilj, gostilna pri Kolo-
vratarju, Ljubljana, Pred škofijo.

P. Bizjak, stavbeno in pohištveno mizarstvo, Spod. Šiška 136.

T. Bizjak, pekarija, Ljubljana, Poljanska cesta 25.

Tvrdka L. Blas, trgovina s čevlji v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16 (v neposredni bližini hotela »Union« in sodne palače).

Trafika Blasch, Ljubljana, Dunajska cesta.

Karol Blatnik, čevljarški mojster, Ljubljana, Škofja ulica 10.

Anton Bokal, pokladalec parke-
tov, Ljubljana, Ambrožev trg 9.

Ivan Buzzolini, delikatesna trgo-
vina, Lingarjeva ulica, Ljubljana.

Fani in Karol Cenčič, gostilna, Ljubljana, Sv. Petra nasip 71.

Andrej Černe, stavbeno podjetje, Sv. Petra cesta 23.

Ljudevit Černe, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Marija Černe, gostilna, Ljubljana, Sv. Petra cesta 85.

Angela Česnovar, trgovina, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

F. Čuden sin, trgovina zlatnine in srebrnine, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Josip Čufer, kavarna Egia, Ljubljana, Turjaški trg.

F. Čuden, zaloga ur, zlatnine in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ulica 1.

**Deželna zadruga izdelovalcev so-
davice v Ljubljani**, Gašpar Bolte, t. č. načelnik.

Franc Dolenc, glavna trgovina in podružnice v Kranju, na Bledu in v Goričah.

Modna trgovina T. Eger, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Gostilna Flegar, Ljubljana, Zaloška cesta.

Alojzij Fuchs, trgovina z urami, zlatnino in srebrnino, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Ivan Gaššek, trgovina s papirjem, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Aleks. Gjud, brivec, Ljubljana, Kongresni trg 6.

Ivana Gorše, restavracija »Novi Svet«, Ljubljana, Marije Terezije cesta.

Aleks. Götzl, podobar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 7.

Gričar & Mejač, konfekcijska trgovina, Prešernova ulica, Ljubljana.

Tovarna peči Heuffel - a dediči, Glince pri Ljubljani.

Stanislav Horak, restavracija na južnem kolodvoru, Ljubljana.

Jerica Hubad - Dolenc, trafika, Ljubljana, Prešernova ulica.

Hotel in kavarna »Ilirija«, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Knjižarna »Ilirija«, zaloga knjig, pisalnih potrebščin in devocij -
nalij v Kranju.

Marija Izlakar, kavarna »Merkur«, Ljubljana, Židovska steza 4.

Ivan Jakopič, knjigovoznica, Ljubljana, Frančevo nabrežje 13.

Ivan Jax & sin, zaloga šivalnih strojev in koles, Ljubljana, Dunajska cesta.

Pavel Jemc, krojaški mojster, Sp. Šiška, Celovška cesta 22.

Anica Jesih, hotel »Strukelj«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 15.

Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Stanko Kelšin, brivski salon, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 1.

Knjigovoznica Kat. tisk. društva, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Kolinska tovarna kavnih primesi v Ljubljani.

Teodor Korn, klepar, Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Fran Kos, trgovina pletenin, Ljubljana, Židovska ulica.

I. Kostevc, manufakturna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Ivan in Ana Košenina, mesarija, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Odon Koutny, trgov. z orodjem, Ljubljana, Kolodvorska ulica 37.

Josip Kozak, mesarija, Ljubljana, Šolski drevored.

Anton in Josipina Krapš, kavarna, Škofja ulica 12.

Ivan Kregar, izdelovatelj cerkve-
nega orodja in posode, Ljubljana, Elizabetna cesta.

Eksportna trgovina Kregar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21-23.

Franjo Krvarič, restavracija »Per-
les«, Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Ivana Lauter, gostilna »Činkole«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 4.

Ivan Lavrič, trgovina, Cerknica, Notranjsko.

Marija Lekše, restavracija »Inter-
national«, Ljubljana, Resljeva
cesta 22.

Lesković & Meden, trgovina, Ljubljana, Jurčičev trg 1.

Fran Lotrič, gostilna, Češnjica pri
Železnikih.

Gostilna »pri Lozarju«, Rožna
ulica 15, Ljubljana.

Josip Maček, gostilničar, Ljubljana, Krojaška ulica 8.

Maček & Komp., konfekcijska
trgovina, Ljubljana, Fran Josipa
cesta.

Andrej Marčan, gostilna, Rimska
cesta 21, mesarija, Prešernova
ulica 5, Ljubljana.

Ivan in Marija Marinšek, konjska
mesarija in restavracija »Ame-
rika« na Glincah.

Štefan Mencinger, specerijska
trgovina, Ljubljana, Sv. Martina
cesta 10.

Anton Mencinger, trgovina, Ljubljana, Sv. Petra cesta 42.

T. Mencinger, trgovina špecerije
in delikates, Ljubljana, Resljeva
cesta.

Štefan Miholič, kavarna Central, Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Valentin in Antonija Mrak, restav-
racija, Ljubljana, Rimska cesta 4.

Anton Müller, vinska trgovina, Domžale.

Blaž in Marija Novak, čevlj. obrt
in gostilna, Spod. Šiška, Vodni-
kova cesta 9.

Tvrdka Mihael Omahen, trgovina, Višnja gora.

Ivan Ogrin, vinska veletrgovina, Laverca.

Ivan Ogrin, stavbeno podjetje Ljubljana, Grubarjevo nabr. 8.

Josip in Tinca Olup, gostilna pod
Trančo in trgovina z moškimi
oblekami, Ljubljana, Stari trg 2.

Matej Orehek, trgovina, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Franc Pajk, knjigovoznica, Cankar-
jevo nabrežje 25.

Ivan Pengov, podobar in kipar, Ljubljana, Kolodvorska ulica 20.

Lekarna G. Piccoli, papeški dvorni
založnik, Ljubljana, Dunajska
cesta 4.

Janko in Fanči Pintar, specerijska
trgovina, Sp. Šiška, Gosposvet-
ska cesta 24.

Peter Pirc, pekarija, Ljubljana, Sv. Petra cesta 9.

Martin Plut, trgovec, Črnomelj.

Martin Podražaj, gostilna, Ljubljana, Florijanska ulica 4.

Karol Polajnar, kavarna »Preše-
ren«, Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Josip Podkov, mesar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 9.

Mr. Ph. Vinko Prochazka, lekarna
pri »Zlatem orlu«, Ljubljana,
Jurčičev trg.

Prodajalna Katol. tisk. društva,
prej H. Ničman, Ljubljana. Ko-
pitarjeva ulica 2.

Ivan Ramovš, čevljar, Moste pri
Ljubljani št. 43.

M. Rautar, delikatesna trgovina in
pivnica, Ljubljana, Jurčičev trg
št. 3.

Josip Rebek, stavbeni in umetni
ključavničar, Ljubljana, Fran-
čevo nabrežje 9.

Josip Reich, barvarija, kemična
čistilnica in pralnica, Ljubljana,
Poljanski nasip (poleg Jugoslov.
tiskarne).

M. Rogelj, manufakturna trgovina,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 38.

Ljudevit in Fani Rožkar, restav-
racija pri »Auru«, Ljubljana,
Wolfova ulica.

Franc in Margareta Scagnetti,
gostilna, Ljubljana, Metelkova
ulica 19.

Josip Senica, trgovina z mešanim
blagom, Domžale.

Brata Sever, zaloga pohištva,
Ljubljana, Gosposvetska cesta.

Franc Sever, mesar, Ljubljana,
Jurčičev trg 1.

Franjo Stibilj-Carevič, restavracija
»Stari Tišler«, Ljubljana, Kolo-
dvorska ulica.

Schneider & Verovšek, trgovina
z železnino, Ljubljana, Dunajska
cesta.

Ivan Somnitz, urar, Ljubljana, Sv.
Petra cesta 16.

Julijana Stor, čevljarna, Ljubljana,
Prešernova ulica 5.

Ivan Stritar, kavarna »Stritar«, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Leopold Šega, jermenar, Ljubljana,
Poljanska cesta.

Josipina Smid, restavracija, Ljubljana, Gradišče 2.

Ant. Srebotnjak, trgovina z drvni,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 31.

Karel in Marija Tausen, hotel
Lloyd, Ljubljana, Sv. Petra c. 7.

M. Tičar, trgovina s papirjem, raz-
glednicami, Ljubljana, Sv. Petra
cesta 26 in Selenburgova ulica 1.

Anton in Terezija Tonejc, kavarna
»Evropa«, Ljubljana, Dunajska
cesta.

Alojzij Trink, mizarški mojster,
Ljubljana, Linhartova ulica 8.

Ub. pl. Trnkóczy, lekarna, Ljubljana, Mestni trg.

F. & A. Uher, špedicijsko podjetje
in zaloga premoga, Ljubljana,
Selenburgova ulica 4.

Grand hotel »Union«, restavracija,
kavarna in vinska klet.

Peter in Marija Urbanc, gostilna
pri »Levu«, Ljubljana, Gospo-
svetska cesta 16.

Modna trgovina Marija Vehovec,
Ljubljana, Kongresni trg 4.

Jos. Vidmar, tovarna dežnikov,
Ljubljana, Pred škofijo 19.

Marija Volk-Košmerlj, I. jugoslo-
vanska tvornica drož, Franči-
škanska ulica.

I. Wanek, krznar in trgovina s
kožuhovino, Ljubljana, Sv. Petra
cesta 21.

Franjo Zajc, brivec, Ljubljana,
Dunajska cesta 12.

Jakob Zalaznik, kavarna, pekarija
in slaščičarna, Ljubljana, Stari
trg 21.

Zalta & Žilič, trgovina železnine,
Ljubljana, Gosposvetska c. 10.

Ivan Zamljen, čevljar, Gradišče 4,
Ljubljana.

A. Zankl - sinovi, trgovina barv,
lakov in firnežev, Ljubljana,
Resljeva cesta 1.

Anončni zavod **Drago Beseljak** Informačni zavod
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

Anončna ekspedicija **Al. Matelič** Reklamni zavod
Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Priporočajo se cenjenim čitateljem sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Brionice Zajc Fran, Dunajska cesta 12. Dobava in pokladanje parketov Bokal Anton, Ambrožev trg 9. Puh Josip, Gradaška ulica 22. Damske krojačice Minka Karo, Sv. Petra cesta 58. Elektrotehnika »Svetla«, Mestni trg 25. Verbajc A., Linhartova ulica 4. Zavod za tehn. in elektrotehn., Dunajska cesta 22. Zavod za tehn. in elektrotehn., Lastne tovarne, Glince 16. Gostilne Ložar Jernej, Sv. Petra nasip 19. Gramofoni in godbeni avtomati Rasberger A., Sodna ulica 5.	Jauna skladišča »Balkan«, L. Ljublj. javno skladišče, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.) Kavarne »Zvezda«, Ivančič Josip, Kongresni trg. Kleparji Korn T., Poljanska cesta 8. Remžgar & Smerkol, Florijanska ulica 13. Knjižarne Jugoslovanska knjižarna, Predškolijsko. Knjižgovornice Knjižgovornica K. T. D., Kopitarjeva ulica 6. Pašk Fr., Cankarjevo nabrežje 25. Konfekcijske trgovine Olup Josip, Pod Trančo. Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3. Krojači Gestrin Ferdin., Poljanski nasip 8.	Lekarne »Pri Mariji Pomagaj«, Resljeva cesta št. 1. Manufakturne trgovine Petkosić Jos., Stari trg 4. Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7. Mizarji Bizjak Peter, Spod. Šiška 136. Modni saloni Götzl Marija, Židovska ul. 8. in 7. Modne trgovine Magdič Pavel, Aleksandrova cesta. Optiki Jurman Karol, Šelenburgova ulica. Parfumerije in kozmetike »Uranus«, Mestni trg 11. Podobarji Pengov Ivan, Kolodvorska ulica št. 20. Popravila gramofonov in godbenih avtomatov Rasberger A., Sodna ulica 5.	Potrebnosti za šivilje, krojače in čevljarje Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7. Restoracije »Perles«, Prešernova ulica. Sobno slikarstvo Žuran Martin, Mestni trg 12. Stavbena podjetja Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23. Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10. Špedicijska podjetja »Balkan«, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.) Uher F. & A., Šelenburgova ulica št. 4. (Tel. 117.) Trgovine z urami in zlatino Černe Lud., Wolfova ulica 3. Trgovine s klobuki Čadež Guido, Mestni trg 14. Soklič J., Pod Trančo 2.	Trgovine s šivaln. stroji Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7. Trgovine s papirjem Prodajalna K. T. D., Kopitarjeva ulica 2. »Uranus«, Mestni trg 11. Trgovine z dežniki in solničniki Mikuš L., Mestni trg 15. Trgovine z železnino in poljedelskimi stroji Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta št. 10. (Mar. Ter. cesta.) Zaloge pohištva Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17. Zajutkovalnice Grošel T., Poljanska cesta 7. Zobotehnik Zobni atelje Ferd. Palovec, Ljubljana, Dalmatinova ul. 5, poleg Kmetijske posojilnice.
---	---	--	--	--

Razpis.

V področju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je polno

28 mest cestarjev

In sicer v gradbenem okraju Ljubljanskem 1, v Kranjskem 4, v Novomeškem 1, v Celjskem 1, v Mariborskem 4, v Velikovškem 14, in v Borovlškem 3, z mesečno mezdo 60 K, pravico do 8 štiriletnic po 6 K, in nagrado za službeno stanovanje v letnem znesku 100 K za one, ki niso nastanjeni v erarični cestarski hiši.

Dokler velja naredba o draginskih dokladah, se izplačujejo te po določilih navedbe z dne 28. junija 1919 četr. 575.

Pravilno kolekovane prošnje za ta mesta je vložiti pri gradbenem ravnateljstvu za Slovenijo v Ljubljani (Turjaški trg. št. 1) ali pa pri vodstvu dotičnega stavbnega okraja do dne

31. januarja 1920.

Prošnji je treba priložiti:

- 1.) rojstni (krstni) in domovinski list;
- 2.) spise o dovršeni vojaški službi;
- 3.) uradno zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti za cestarsko službo;
- 4.) izpričevalo o naravnosti;
- 5.) dokazilo, da je prosilec več slovenščine v besedi in pisavi.

Mesto se podeli definitivno po enoletnem zadovoljivem službovanju, onim pa, ki so v cestarskih poslih že izvežbani, takoj ob imenovanju.

Prosilci, izurjeni v kakšni stavbeni obrti, nadalje oni, ki so bili že pri vzdrževanju cest zaposleni kot stalni delavci, in vojni invalidi, ki so sicer sposobni za tako službo, imajo prednost pri podelitvi izpraznjenih mest.

V ostalem pa si gradbeno ravnateljstvo glede podelitve služb pridržuje prosto roko.

V Ljubljani, dne 24. decembra 1919.

Gradbeno ravnateljstvo.

Stenotypistinja

slovenskega in nemškega jezika povsem zmožno, po možnosti italijanske, izvrstno stenografino in tipkarico sprejme pod izbornimi pogoji kot tajnico tvrdka

Knjigovodja

z večletno prakso samostojnega in izvežbanega bilancnika, sprejme pod izbornimi pogoji tvrdka

„SVETLA“
Ljubljana, Mestni trg 25.

ŠTEDITE S PODPLATI!

Usnjati nabitki z žeblički, za moške in ženske čevlje, garnitura po K 2—, za otroške po K 150, se zopet dobivajo v ljubljanski zalogi tovarne »PEKO« - čevljev,

Peter Kozina & Co., Ljubljana, Breg 20.

Preprodalci popusti

GARJE

srbečko, hrast, lišaj, uniči pri človanju in živini mazilo soper srbečico. Brez dube in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo po poš. 7 K poštine prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Frankóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1631

Ia bosanske slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kavo
Čaj
Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjevec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnike
Dišave

razpošilja po celem kraljestvu od 5 kg naprej poštine prosto

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Miši podgane

stenice, ščurki.

in vsa gelazen mora poginuti, ako porabijo moja najbolje preiskana in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim mišim K 7, za podgane in miši K 7, za ščurke K 8, tinktura za stenice K 7, uničevalo moljev K 6, prašek proti mršom K 6, mazilo proti ušem pri ljudih K 4—6, mazilo za uši pri živini K 4—6, prašek za uši v obleki in perilu K 6, tinktura proti mršom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 6, prašek proti mravljam K 6. — Pošilja po povzetju Zavoda za eksport.

M. Janker, Petrinjska ulica 3., Zagreb 39.
Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Specerijsko, kolonijalno in prekmorsko blago
kupite najceneje in najhitreje od znane veletrgovine

„Fructus“ d. d.

za promet zemeljskih proizvodov, kolonijalnega in drugega blaga

Zagreb, Vlaška ul. 21.

Telefon 106. Ustanovlj. 1883.

Zahtevajte cenik!

Mesečno sobo s hrano išče profesor nem. realne gimnazije do 1. Dopisi pod »profesor« na upravn.ništvo »Slovenca«.

Potrebujem

okoli 3000 gozdarskih delavcev za izdelovanje železn. pragov (švelerjev, drva za kurjavo, tramov, drogovi, itd. Gozd izboren, plača dobra, kdor želi priti na se takoj prijavi pri Nikoli G. Petroviću, jesni trgovec, Karlovec, Banija 72.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Deske, trame, hlode in bukovo oglje

kupi inozemska tvrdka. Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo n. 5.

V. Marsano

Centrala

ZAGREB

Nikolićeva ul. 8.

„TIMEX“

Brzojavi:

Matimex' Zagreb

Matimex' Dunaj

Tvrška za uvoz in izvoz. Ekspozitura **DUNAJ IV., Viktorgasse Nr. 4**

Dobavlja:

Stroje za obdelovanje drv, stroje za obdelovanje kovine, poljedelske stroje, orodje, motorje vsake vrste, elektromotorje, ventilatorje, lokomobile, lokomotive, vozove za izvažanje in kormite vozičke, industrijske stroje vsake vrste, odpravne železnice, železne konstrukcije.

Kompletne naprave za tovarne.

Zahtevajte naše najugodnejše specialne ponudbe.

Stavbni material

deske, tramičke, trame, lopate, samokolnice, vozičke, stroje za pripravo betona in šodra

kupuje

delniško društvo za gradbo vil v Crikvenici.

Karbidne svetilke

v najrazličnejših izdelavih in velikostih se dobe po zmernih cenah pri tvrdki

SVETLA, Ljubljana, Mestni trg št. 25.

6377

Naročajte in širite „Slovenca“!